

**MUNI
ECON**

**XXV. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM
O REGIONÁLNÍCH VĚDÁCH**

SBORNÍK ANOTACÍ

BRNO 22.-24. ČERVNA 2022

BRNO 2022

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA
KATEDRA REGIONÁLNÍ EKONOMIE A SPRÁVY

**MUNI
ECON**

**25TH INTERNATIONAL COLLOQUIUM
ON REGIONAL SCIENCES**

ANNOTATION PROCEEDINGS

BRNO, JUNE 22-24, 2022

BRNO 2022

**MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATION
DEPARTMENT OF REGIONAL ECONOMICS AND ADMINISTRATION**

OBSAH

AKUMULÁCIA EUDSKÉHO KAPITÁLU NEDÁVNÝCH ABSOLVENTOV ŠKÔL V REGIÓNOCH EURÓPY	7
<i>Štefan REHÁK</i>	
TŘETÍ ROLE UNIVERZIT: JAKOU ROLI HRAJÍ ČESKÉ REGIONÁLNÍ UNIVERZITY NA POLI REGIONÁLNÍ ANGAŽOVANOSTI?	8
<i>Vladimíra ŠILHÁNKOVÁ – Martin MAŠTÁLKA</i>	
PRIESTOROVÉ ASPEKTY VÝVOJA VYSOKOŠKOLSKY VZDELANÉHO OBYVATELSTVA NA SLOVENSKU MEDZI ROKMI 1991 AŽ 2021	9
<i>Oliver RAFAJ – Dana KUBĚNKOVÁ</i>	
COOPERATION BETWEEN UNIVERSITIES AND COMPANIES IN LESS DEVELOPED REGIONS OF THE SLOVAK REPUBLIC	10
<i>Kludia GLITTOVÁ – Juraj ŠEBO – Miroslav ŠIPIKAL</i>	
ALOKACE NEPŘÍMÉ PODPORY VÝZKUMU A VÝVOJE V PODNICÍCH NA ÚROVNI ČESKÝCH OKRESŮ	11
<i>Vladimír ŽÍTEK – Viktorie KLÍMOVÁ</i>	
KNOWLEDGE INTENSIVE BUSINESS SERVICES KIBS AS AN INDICATOR OF ECONOMIC LEVEL: THE POSITION OF VISEGRAD REGIONS IN THE EUROPEAN UNION	12
<i>Petr HLAVÁČEK – Małgorzata MARKOWSKA – Elżbieta SOBCZAK</i>	
SÚ ZNALOSTNE-INTENZÍVNE PODNIKY NAOZAJ INOVATÍVNE A NÁROČNÉ NA ZNALOSTI?	13
<i>Michal HRIVNÁK – Peter MORITZ</i>	
MISSION-ORIENTED INOVAČNÍ POLITIKA VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH REGIONECH	14
<i>Soňa RASZKOVÁ</i>	
GRASSROOTS KOMUNITY AKO ZDROJ SOCIÁLNYCH INOVÁCIÍ V MIESTNOM ROZVOJI	15
<i>Michal HRIVNÁK – Peter MORITZ – Jana JARÁBKOVÁ</i>	
PODPORA UDRŽITELNÉHO MĚSTSKÉHO ROZVOJE Z PROGRAMU HORIZONT 2020	16
<i>Tereza LELKOVÁ – Lucie HERBOČKOVÁ</i>	
ABILITY OF SLOVAK MUNICIPALITIES TO IMPLEMENT SDGS CONCERNING WASTE AND ENVIRONMENTAL ISSUES	17
<i>Monika BUMBALOVÁ – Eleonóra MARIŠOVÁ – Marina VALENČIKOVÁ</i>	
ANALÝZA ČINNOSTI VYBRANEJ SAMOSPRÁVY V OBLASTI ENVIRONMENTÁLNYCH INVESTIČNÝCH PROJEKTOV	18
<i>Martina CHRENOVÁ</i>	
EXAMINING REGIONAL RESEARCH AND DEVELOPMENT INDICATORS FOR THE VISEGRAD COUNTRIES	19
<i>Ramil NAMAZOV – Rashidatu BASSABI</i>	
FINANČNÍ NÁSTROJE A JEJICH PÁKOVÝ EFEKT PŘI NAPLŇOVÁNÍ CÍLŮ KOHEZNÍ POLITIKY	20
<i>Jiří KRAFT – Ivana KRAFTOVÁ</i>	
ODOLNOST ČESKÉHO VENKOVA V KONTEXTU TRENDŮ DIGITÁLNÍ PROPASTI MEZI MĚSTY A VENKOVEM V ROZVOJOVÝCH DOKUMENTECH ČESKÉ VLÁDY A EVROPSKÉ UNIE	21
<i>René WOKOUN – Petra LEDVINOVÁ</i>	
VÝZNAM, POTENCIÁL A LIMITY SLEDOVÁNÍ DIGITÁLNÍ VÝKONNOSTI REGIONŮ: PŘÍKLAD ČR	22
<i>Martina KUBÍKOVÁ – Martin PĚLUCHA</i>	
SIETE AUTOMOBILOVÉHO PRIEMYSLU V NITRIANSKOM KRAJI	23
<i>Lukáš VARECHA – Róbert KRAJANEC</i>	
VELKÝ PRŮMYSLOVÝ PODNIK A JEHO ROLE PŘI MÍSTNÍM ROZVOJI VE DVOU HISTORICKÝCH EPOCHÁCH: PŘÍPADOVÁ STUDIE ADAMOVSÝCH STROJÍREN	24
<i>Michal ŠEVČÍK</i>	

SPECIFIKA PRŮMYSLOVÝCH FIREM V PERIFERNÍCH REGIONECH – PŘÍPADOVÁ STUDIE OKRESU JESENÍK	25
<i>Simona ŠTASTNÁ – Lucie KOKEŠOVÁ – Jan ŽENKA</i>	
PRŮMYSLOVÁ STRUKTURA ČSR NA KONCI 80. LET: MILNÍK K POST-SOCIALISTICKÉ TRANSFORMACI URBÁNNÍHO PROSTŘEDÍ	26
<i>Kateřina DŮBRAVOVÁ – Josef KUNC</i>	
TEORETICKÝ KONCEPT ZÁMECKÝCH A PANSKÝCH BROWNFIELDŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ	27
<i>Kamila TUREČKOVÁ – Lubomír NENIČKA – Kateřina PŘÍKRYLOVÁ</i>	
FAKTORY A PŘEKÁŽKY OVLIVŇUJÍCÍ ÚSPĚŠNOST REGENERACE BROWNFIELDS ZEMĚDĚLSKÉHO PŮVODU V JIHMORAVSKÉM KRAJI	28
<i>Klára CHARVÁTOVÁ</i>	
POSTAGRÁRNÍ KRAJINA V SOUČASNÉM VELKOMĚSTĚ: MOŽNOSTI A VÝZVY. NA PŘÍKLADU PRAHA – TROJMEZÍ	29
<i>Michael PONDĚLÍČEK – Vladimíra ŠILHÁNKOVÁ</i>	
PERCEPCE ZÁKLADNÍCH PROVOZNÍCH PARAMETRŮ PLÁNOVANÝCH VYSOKORYCHLOSTNÍCH TRATÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ	30
<i>Milan VITURKA – Vilém PAŘIL</i>	
HOSPODÁRENIE S MAJETKOM – PRIESTOR PRE VYROVNÁVANIE REGIONÁLNYCH ROZDIELOV?	31
<i>Elena ŽÁRSKA</i>	
MANAGEMENT A IMPLEMENTACE PROGRAMŮ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE NA PŘÍKLADU ESÚS	32
<i>Jiří DUŠEK – Štěpán KAVAN</i>	
LOCAL DEVELOPMENT ACTORS CLASSIFICATION IN THE CONTEXT OF THE SLOVAK LEAST DEVELOPED DISTRICT POLICY	33
<i>Lukáš VARECHA – Katarína MELICHOVÁ</i>	
ANALÝZA KVALITY ŽIVOTA SLOVÁKOV NA ZÁKLADĚ KORELACIÍ INDEXU LUDSKÉHO ROZVOJA S VYBRANÝMI UKAZOVATELI	34
<i>Michaela KRASLANOVÁ – Zuzana POLÁKOVÁ</i>	
LOKÁLNÍ, REGIONÁLNÍ NEBO ZAHRANIČNÍ? PREFERENCE POTRAVIN OBYVATEL JIHMORAVSKÉHO KRAJE	35
<i>Josef SMOLÍK</i>	
VIACKRITERIÁLNA ANALÝZA SOCIOEKONOMICKÝCH DETERMINANTOV POTRAVINOVEJ DOSTAČNOSTI V REGIÓNOCH V4	36
<i>Mária VARGOVÁ – Zlata SOJKOVÁ</i>	
KONVENČNÉ VS. ALTERNATÍVNE PREDAJNE POTRAVIN: PERCEPCIA SPOTREBITEĽOV NA SLOVENSKU	37
<i>Petra HENCELOVÁ – František KRIŽAN – Kristína BILKOVÁ – Katarína ČULÁKOVÁ</i>	
PANDEMICKÉ NAKUPOVANIE: PŘÍKLAD SLOVENSKEJ A SRBSKEJ STRIEBORNEJ GENERÁCIE	38
<i>Miroslava TREMBOŠOVÁ – Martin ŠRAMKA</i>	
EU COHESION AFTER COVID-19: WHAT ARE THE NEW TRENDS FOR THE RESILIENT FUTURE?	39
<i>Michaela STANÍČKOVÁ – Lukáš MELECKÝ</i>	
CAPITAL EXPENDITURES OF LOCAL SELF GOVERNMENTS IN CRISIS	40
<i>Viera PAPCUNOVÁ – Jarmila HUDÁKOVÁ – Michal LEVICKÝ</i>	
COVID-19 V ČESKÉ REPUBLICĚ: DEMOGRAFICKÉ ASPEKTY, ZDRAVOTNICKÁ INTERVENČNÍ A PROSTOROVÉ SOUVISLOSTI	41
<i>Dana HŮBELOVÁ – Boris KLÍMA – Alice KOZUMPLÍKOVÁ – Beatrice-Elena CHROMKOVÁ MANEA</i>	
ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ V KONTEXTE KVALITY ŽIVOTA V MESTE NITRA PRED PANDEMIOU COVID-19	42
<i>Katarína VILINOVÁ</i>	
BEHAVIORÁLNE ZMENY V CESTOVNOM RUCHU V ČASE PANDEMIIE COVID-19 V KRAJINÁCH SVETA	43
<i>Janka BERESECKÁ – Eva MATEJKOVÁ – Veronika SVETLÍKOVÁ</i>	

TURISTICKÁ ATRAKTIVITA MĚST ČR VE SVĚTLE NÁVŠTĚVNOSTI ZAHRANIČNÍCH TURISTŮ 2018 A 2020	44
<i>Jiří VYSTOUPIL – Martin ŠAUER – Helena KUBÍČKOVÁ</i>	
REFLEXIA PANDÉMIE COVID-19 NA CESTOVNÝ RUCH A CESTOVNÉ KANCELÁRIE NA SLOVENSKU	45
<i>Lucia PETRIKOVIČOVÁ – Jozef PETRIKOVIČ – Lukáš WITTLINGER</i>	
SHARING ECONOMY IN TERMS OF ACCOMMODATION AND CATERING SERVICES (CASE STUDY)	46
<i>Juraj TEJ – Roman VAVREK – Viera PAPCUNOVÁ</i>	
SDÍLENÉ UBYTOVÁNÍ A JEHO VLIV NA CENY NEMOVITOSTÍ: PŘÍPADOVÁ STUDIE Z PRAHY	47
<i>Filip EMMER</i>	
EKONOMICKÝ POTENCIÁL VYUŽITÍ GEOTERMÁLNÍ ENERGIE V LOKALITĚ PASOHLÁVKY	48
<i>Petr HALÁMEK – Dominika TÓTHOVÁ</i>	
HODNOTENIE SCHOPNOSTI PŘÍRODNÉHO KAPITÁLU POSKYTOVAŤ KULTÚRNE EKOSYSTÉMOVÉ SLUŽBY V REGIÓNOCH SR	49
<i>Jarmila MAKOVNÍKOVÁ – Stanislav KOLOŠTA – Filip FLAŠKA</i>	
DŮSLEDKY ENVIRONMENTÁLNÍCH POSTOJŮ PRO VOLBU UDRŽITELNÉHO ZPŮSOBU DOPRAVY	50
<i>Markéta NOVOTNÁ – Lucie KOŠTÁLOVÁ</i>	
SPATIAL ASPECTS OF OVERTOURISM IN SELECTED DESTINATIONS	51
<i>Aneta KRAJÍČKOVÁ – Petr TONEV – Michaela NEUMANNOVÁ</i>	
IMPACT OF THE INSCRIPTION OF THE CULTURAL LANDSCAPE ON THE UNESCO LIST ON TOURISM DESTINATION	52
<i>Zuzana KVÍTKOVÁ – Zdenka PETRŮ – Petr HOUŠKA – Lucie MACÁKOVÁ</i>	
THE LINKAGES BETWEEN THE LOCAL ECONOMY AND TOURISM ON THE EXAMPLE OF THE SOUTH BOHEMIAN REGION	53
<i>Ilona ŠVIHLÍKOVÁ – Daniel TOTH – Iveta HAMARNEH</i>	
ROZVOJ OBCÍ V NITRIANSKEJ DIECÉZE V KONTEXTE RELIGIÓZNEHO TURIZMU	54
<i>Daša OREMUSOVÁ – Magdaléna NEMČÍKOVÁ – Lucia PETRIKOVIČOVÁ – Hilda KRAMÁREKOVÁ – Alfred KROGMANN</i>	
DYNAMIKA VÝVOJE POLITIKY ZVÝŠENÉHO KOEFICIENTU DANĚ Z NEMOVITÝCH VĚCÍ V ČR	55
<i>Pavel ZDRAŽIL</i>	
VLASTNICTVÍ ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY: ROZVOJOVÝ STIMUL, DĚDICTVÍ...PROSTŘEDEK SNÍŽENÍ NEGATIVNÍCH DOPADŮ KLIMATICKÉ ZMĚNY?	56
<i>Ondřej KONEČNÝ – Ondřej ŠERÝ – Alice KOZUMPLÍKOVÁ – Mirjana STANOJEVIĆ – Jakub TROJAN – Jiří LEHEJČEK</i>	
ŠTRUKTÚRA VINÁRSKÝCH SUBJEKTŮ V NITRIANSKOM KRAJI	57
<i>Jana NĚMETHOVÁ – Filip KRAJČI</i>	
PRACOVNÁ INTEGRÁCIA V SLOVENSKOM POĽNOHOSPODÁRSTVE	58
<i>Jana JARÁBKOVÁ – Marcela CHRENEKOVÁ</i>	
VYBRANÉ PROSTOROVÉ ASPEKTY MIGRACE SPECIFICKÝCH SKUPIN OBYVATELSTVA V ČR	59
<i>Petr TONEV – Marián HALÁS – Pavel KLAPKA – Stanislav KRAFT</i>	
UKRAINIAN CRISIS – REGIONAL ANALYSIS OF MIGRATION IN THE CONTEXT OF CZECHIA	60
<i>Josef BOTLÍK – Milena BOTLÍKOVÁ</i>	
A ROSE BY ANOTHER NAME WOULD SMELL THE SAME: HIDDEN POTENTIAL OF ANTISYSTEM PARTIES IN SLOVAKIA?	61
<i>Tomáš ČERNĚNKO – Dana KUBĚNKOVÁ</i>	
VÝZNAMY STABILITY LOKÁLNÍCH POLITICKÝCH ELIT A MOŽNOSTI JEJÍHO HODNOCENÍ	62
<i>Jan PRENER</i>	

O SBORNÍKU PŘÍSPĚVKŮ / ABOUT THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Název / Title:

XXV. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků /
25th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings

Editoři / Edited by:

Viktorie KLÍMOVÁ – Vladimír ŽÍTEK

Vydavatel / Publisher:

Masarykova univerzita / Masaryk University

Místo vydání / Place:

Brno, Czech Republic

ISBN:

978-80-280-0068-4 (online : pdf)

DOI:

10.5817/CZ.MUNI.P280-0068-2022

AKUMULÁCIA ĽUDSKÉHO KAPITÁLU NEDÁVNÝCH ABSOLVENTOV ŠKÔL V REGIÓNOCH EURÓPY

Accumulation of Human Capital of Recent Graduates in European Regions

ŠTEFAN REHÁK

*Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja
Národohospodárska fakulta
Ekonomická univerzita v Bratislave*

*Depart. of Public Administr. and Regional Develop.
Faculty of National Economy
University of Economics in Bratislava*

Anotácia

Článok sa zameriava na preskúmanie vývoja rozdielov v akumulácii ľudského kapitálu v európskych regiónoch. Špecificky sa venujeme analýze akumulácie ľudského kapitálu nedávnych absolventov škôl prostredníctvom údajov o priemernom počte rokov vzdelávania v NUTS2 regiónoch Európy v období 2000 až 2020. Výsledky dekompozície Theilovho T indexu ukazujú na zmiernenie regionálnych rozdielov v ľudskom kapitáli. Je to však výsledok skôr zmiernenia rozdielov medzi krajinami ako medzi regiónmi v rámci krajín. V strednej a východnej Európe bol nárast ľudského kapitálu spojený s rastom vnútroregionálnych rozdielov v dôsledku koncentrácie vzdelaných mladých absolventov v regiónoch hlavných miest. Výsledky ukazujú, že nerovnomerná akumulácia ľudského kapitálu v regiónoch strednej a východnej Európy bude dôležitým determinantom vývoja regionálnych disparít v budúcnosti.

Kľúčové slová

ľudský kapitál, nedávni absolventi, Theilov T index

Annotation

The article aims to explore the development of differences in the accumulation of human capital in European regions. Specifically, we analyze the human capital accumulation of recent school leavers through data on the average number of years of education in NUTS2 regions of Europe between 2000 and 2020. The results of the decomposition of Theil's T index point to a reduction in regional disparities in human capital in Europe. However, this is the result of reducing disparities between countries rather than between regions within countries. In Central and Eastern Europe, the increase in human capital has been linked to an increase in intra-regional disparities due to the concentration of educated young graduates in the capital regions. The results show that the uneven accumulation of human capital in the regions of Central and Eastern Europe will be an important determinant of the development of regional disparities in the future.

Key words

human capital, recent graduates, Theil T index

JEL Classification: R23, I25

*****

**TŘETÍ ROLE UNIVERZIT: JAKOU ROLI HRAJÍ ČESKÉ REGIONÁLNÍ
UNIVERZITY NA POLI REGIONÁLNÍ ANGAŽOVANOSTI?
The Third Role of Universities: What Role do Czech Regional Universities Play in the
Field of Regional Engagement?**

VLADIMÍRA ŠILHÁNKOVÁ¹ – MARTIN MAŠTÁLKA²

¹*Institut veřejné správy a regionálních studií* | ¹*Institute of Public Administration and Reg. Studies*
Masarykův ústav vyšších studií | *Masaryk Institute of Advanced Studies*
České vysoké učení technické v Praze | *Czech Technical University in Prague*

²*Katedra urbanismu a územního plánování* | ²*Depart. of Urban Design, Town and Reg. Planning*
Fakulta stavební | *Faculty of Civil Engineering*
České vysoké učení technické v Praze | *Czech Technical University in Prague*

Anotace

Institucionální přístupy v regionálním rozvoji jsou založeny na myšlence, že jsou to právě veřejné instituce, které vytvářejí institucionální rámec pro kvalitní rozvoj regionu. Jednotlivé směry se následně snaží identifikovat klíčové aktéry, kteří se stanou tím hlavním moderátorem / facilitátorem rozvoje regionu. Teorie trojitě šroubovice, jako takového klíčového aktéra rozvoje, definuje místní univerzitu. Přisuzuje jí tzv. „třetí roli“, kdy kromě výzkumu a výuky to má být právě univerzita, kdo se ujímá facilitace dalšího rozvoje regionu. V prostředí České republiky je třetí role univerzit podporována na úrovni státu a jednotlivé regionální univerzity jsou k přijetí této role motivovány. Přístupy jsou ale dosti rozdílné. Cílem tohoto příspěvku je vyhodnotit přístupy vybraných regionálních univerzit v ČR k jejich „třetí roli“ v regionálním rozvoji za posledních pět let. Analyzovány byly strategické cíle univerzit v oblasti jejich regionální angažovanosti a realizované aktivity v pěti oblastech (1) věda pro veřejnost, (2) podpora vědecké gramotnosti, (3) komunitní dosah, (4) občanská angažovanost a (5) sociální podnikání, a to za období let 2016-2020. Z analýzy vyplynulo, že regionální angažovanost univerzit je v podmínkách Čech značně omezená a soustředí se zejména na oblasti podpory vědecké gramotnosti a občanské angažovanosti.

Klíčová slova

univerzita, třetí role / trojitá šroubovice, region, regionální rozvoj

Annotation

Institutional approaches to regional development are based on the idea that it is public institutions that create the institutional framework for the quality development of the region. Individual directions then try to identify the key actors who will become the main moderator / facilitator of the development of the region. The Triple Helix theory, as such a key development actor, defines a local university. He attributes to it the so-called "third role", where, in addition to research and teaching, it is the university that takes over the facilitation of further development of the region. In the Czech Republic, the third role of universities is supported at the state level, and individual regional universities are motivated to accept this role. But the approaches are quite different. The aim of this paper is to evaluate the approaches of selected regional universities in the Czech Republic to their "third role" in regional development over the past five years. The strategic objectives of universities in the area of their regional engagement and implemented activities in five areas (1) science for the public, (2) promotion of scientific literacy, (3) community outreach, (4) civic engagement, and (5) social entrepreneurship were analyzed for the period 2016-2020. The analysis showed that the regional involvement of universities in the Czech Republic is very limited and focuses mainly on the areas of support for scientific literacy and civic engagement.

Key words

university, third role / triple helix, region, regional development

JEL Classification: R59

*****

**PRIESTOROVÉ ASPEKTY VÝVOJA VYSOKOŠKOLSKY VZDELANÉHO
OBYVATEĽSTVA NA SLOVENSKU MEDZI ROKMI 1991 AŽ 2021**
**Spatial Aspects of the Development of the Tertiary-Educated Population in Slovakia
between 1991 and 2021**

OLIVER RAFAJ – DANA KUBĚNKOVÁ

Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja | *Depart. of Public Administ. and Regional Develop.*
Národohospodárska fakulta | *Faculty of National Economy*
Ekonomická univerzita v Bratislave | *University of Economics in Bratislava*

Anotácia

Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo je považované za významný produkčný faktor v hospodárstve. Tento príspevok sa zameriava na vývoj vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva v slovenských obciach za posledných tridsať rokov. V príspevku sme sa zamerali na preskúmanie vývoja ľudského kapitálu na úrovni obcí SR, čo v konečnom dôsledku predstavuje vývoj vo viac ako 2800 územných jednotkách. Cieľom príspevku bolo prezentovať priestorové aspekty vývoja vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva na Slovensku a preskúmať, k akým zmenám dochádzalo počas sledovaného obdobia v zásobe vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva medzi obcami Slovenska. V neposlednom rade sme skúmali súvislosť medzi vývojom vysokoškolsky vzdelaným obyvateľstvom a hustotou obyvateľstva. Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo predstavuje najvyšší stupeň ľudského kapitálu a spájajú sa s ním pozitívne sociálno-ekonomické efekty nielen pre jednotlivcov, ale aj pre širšiu spoločnosť. Vysoká hustota obyvateľstva indikuje prítomnosť väčšieho množstva firiem, ako aj väčšie množstvo a širšiu pestrosť rôznych služieb a iné aglomeračné benefity, ktoré poskytujú mestá. V príspevku sme odhadli funkčný vzťah medzi prírastkom vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva a výškou hustoty obyvateľstva na obecnej úrovni. Z výsledkov vyplýva, že v obci, v ktorej na jeden kilometer štvorcový žije o jedného obyvateľa navyše, sa medzi rokmi 1991 až 2021 zvýšil počet vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov o štyroch ľudí.

Kľúčové slová

ľudský kapitál, vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo, hustota obyvateľstva, obec

Annotation

The tertiary-educated population is considered an important production factor in the economy. This paper focuses on the development of the tertiary-educated population in Slovak municipalities over the last thirty years. In this paper, we focused on examining the development of human capital at the level of Slovak municipalities, which ultimately represents a development in more than 2,800 territorial units. The aim of the paper was to present the spatial aspects of the development of the tertiary-educated population in Slovakia. Furthermore, we wanted to examine what changes occurred during the observed period in the supply of the tertiary-educated population among the municipalities of Slovakia. Moreover, we examined the relationship between the development of the tertiary-educated population and the population density. Tertiary-educated population represents the highest level of human capital and is associated with positive socio-economic effects not only for individuals, but also for larger society. High population density indicates the presence of a larger number of firms, as well as a larger number and a wider variety of services, which are characteristic for cities. In this paper, we estimated the functional relationship between the increase in the tertiary-educated population and the level of population density at the municipal level. The results show that in a municipality, where one extra inhabitant lives per square kilometre, the number of tertiary-educated inhabitants increased by four between 1991 and 2021.

Key words

human capital, tertiary-educated population, population density, municipality

JEL Classification: I23, R12

*****

**COOPERATION BETWEEN UNIVERSITIES AND COMPANIES IN LESS
DEVELOPED REGIONS OF THE SLOVAK REPUBLIC**
Spolupráca medzi univerzitami a podnikmi v menej rozvinutých regiónoch SR

KLAUDIA GLITTOVÁ¹ – JURAJ ŠEBO² – MIROSLAV ŠIPIKAL¹

¹ *Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja
Národohospodárska fakulta
Ekonomická univerzita v Bratislave*

¹ *Depart. of Public Administr. and Regional Develop.
Faculty of National Economy
University of Economics in Bratislava*

² *Katedra priemyselného a digitálneho inžinierstva
Strojnícka fakulta
Technická univerzita v Košiciach*

² *Department of Industrial and Digital Engineering
Faculty of Mechanical Engineering
Technical University of Košice*

Annotation

Business and university cooperation, and in particular research cooperation, is one of the key factors for the development of innovation and subsequent economic growth. However, despite the positive benefits, cooperation in some countries, such as the Slovak Republic, is not very significant. The importance of cooperation is growing in regions where a critical mass of innovative enterprises is lacking. The aim of this article is to analyze the current state of cooperation between manufacturing companies and universities in less developed regions of the Slovak Republic. We examined this through a questionnaire survey conducted among manufacturing companies. The results show that universities are one of the least used sources of information for innovation for companies, and the overall low level of cooperation with them compared to other countries corresponds to this. Large companies and companies producing more complex products cooperate significantly more. At the same time, we did not find differences between domestic and foreign companies, nor are there any statistically significant differences between companies from different regions.

Key words

research cooperation, universities, less developed regions

Anotace

Spolupráca podnikov a univerzít, a najmä spolupráca v oblasti výskumu, je jedným z kľúčových faktorov pre rozvoj inovácií a následný ekonomický rast. Napriek pozitívnym prínosom však nie je spolupráca v niektorých krajinách, akou je aj Slovenská republika, veľmi výrazná. Význam spolupráce ešte narastá v regiónoch, v ktorých chýba kritický objem inovačných podnikov. Cieľom tohto článku je analyzovať súčasný stav spolupráce medzi výrobnými podnikmi a univerzitami v menej rozvinutých regiónoch Slovenskej republiky. To sme skúmali prostredníctvom dotazníkového prieskumu realizovaného medzi výrobnými podnikmi. Výsledky ukazujú, že pre podniky sú univerzity jedným z najmenej využívaných zdrojov informácií pre inovácie a tomu zodpovedá aj celková nízka miera spolupráce s nimi v porovnaní s inými krajinami. Výrazne viac spolupracujú najmä veľké podniky a podniky vyrábajúce komplexnejšie výrobky. Zároveň sme nezistili rozdiely medzi domácimi a zahraničnými podnikmi a takisto nie sú štatisticky významné rozdiely medzi podnikmi z rôznych regiónov.

Klíčová slova

výskumná spolupráca, univerzity, menej rozvinuté regióny

JEL Classification: R11, O30, I23

*****

**ALOKACE NEPŘÍMÉ PODPORY VÝZKUMU A VÝVOJE V PODNICÍCH NA
ÚROVNI ČESKÝCH OKRESŮ**
**Allocation of indirect support for research and development in companies at the level
of Czech districts**

VLADIMÍR ŽÍTEK – VIKTORIE KLÍMOVÁ

<i>Katedra regionální ekonomie a správy Ekonomicko-správní fakulta Masarykova univerzita</i>	<i>Depart. of Region. Economics and Administration Faculty of Economics and Administration Masaryk University</i>
--	---

Anotace

Příspěvek se zabývá prostorovou distribucí nepřímé podpory na výzkum a vývoj v České republice. Tato podpora je podnikům poskytována od roku 2005 a realizuje se formou odpočtů od základu daně z příjmu. Cílem příspěvku je analyzovat prostorovou alokaci nepřímé podpory výzkumu a vývoje v podnicích na úrovni českých okresů. Obsahem provedené analýzy je zejména celková výše této podpory a počet příjemců v období 2014 až 2018 a to jak na úrovni absolutních hodnot, tak dle výše hodnot přepočtených na jednoho obyvatele. Prezentované výsledky znázorňují nejlepších 10 okresů pro každý ukazatel a všechny regiony jsou rozděleny do pěti skupin dle jejich odchýlení od průměru. Výsledky analýzy ukázaly, že kromě očekávané nadprůměrné pozice Prahy, Brna či Mladé Boleslavi, hrají v systému podpory poměrně významnou roli podniky sídlící v moravských okresech nacházejících se při hranici se Slovenskem. Velmi špatně z hodnocení vycházejí zejména okresy Ústeckého a Karlovarského kraje.

Klíčová slova

výzkum a vývoj, daňová podpora VaV, prostorová alokace, regionální rozdíly, české okresy

Annotation

The paper deals with the spatial distribution of indirect support for research and development in the Czech Republic. This support has been provided to companies since 2005 and takes the form of deductions from the income tax base. The aim of the paper is to analyse the spatial allocation of indirect support for research and development in companies at the level of Czech districts. The analysis is based mainly on the total amount of support and the number of beneficiaries in the period 2014 to 2018, both at the level of absolute values and according to the relative values per capita. The presented results show the top 10 districts for each indicator. Furthermore, all regions are divided into five groups according to their deviation from the average. The results of the analysis revealed that in addition to the expected above-average position of Prague, Brno and Mladá Boleslav districts, companies located in the Moravian districts near the border with Slovakia play a relatively important role in the support system. In particular, the districts of the Ústí nad Labem and Karlovy Vary regions reached very poor values.

Key words

research and development, tax incentives for R&D, spatial allocation, regional differences, Czech districts

JEL Classification: R12, O38

*****

KNOWLEDGE INTENSIVE BUSINESS SERVICES KIBS AS AN INDICATOR OF ECONOMIC LEVEL: THE POSITION OF VISEGRAD REGIONS IN THE EUROPEAN UNION

Znalostně náročné obchodní služby jako indikátor ekonomické úrovně: Pozice regionů Visegrádu v Evropské unii

PETR HLAVÁČEK¹ – MAŁGORZATA MARKOWSKA² – ELŻBIETA SOBCZAK²

¹ *Katedra regionálního rozvoje a veřejné správy* | ¹ *Depart. of Regional Develop. and Public Administr.*
Fakulta sociálně ekonomická | *Faculty of Social and Economic Studies*
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem | *J. E. Purkyně University in Ústí nad Labem*

² *Katedra regionální ekonomie* | ² *Department of Regional Economics*
Ekonomická univerzita ve Vratislavi | *Wroclaw University of Economics*

Annotation

The paper presents the results of the analysis of NUTS 2 regions with a focus on the regions of Visegrad countries. The aim is to assess the level of development of the regions in the area of Knowledge Intensive Business Services (KIBS) in relation to their economic level and position within the regions of the EU. The division of regions into groups was based on the clustering method, including Ward's method for determining the number of groups. Furthermore, the correlation between employment shares in KIBS and the level of economic development of the regions was examined. The resulting data confirms a statistically significant dependence between GDP per capita and the aggregate indicator of employment share in KIBS, especially in the sub-areas of knowledge market services and high-technology services.

Key words

knowledge Intensive Business Services, Visegrad, region

Anotace

Článek předkládá výsledky analýzy regionů NUTS 2 se zaměřením na regiony Visegrad zemí. Cílem je posoudit úroveň rozvoje regionů v oblasti znalostně náročných obchodních služeb (KIBS) ve vztahu k jejich ekonomické úrovni a pozici v rámci regionů EU. Rozdělení regionů do skupin bylo založeno na metodě shlukování, včetně Wardovy metody pro určení počtu skupin. Dále byla zkoumána korelace mezi podíly zaměstnanosti v KIBS a úrovní ekonomického rozvoje regionů. Výsledná data potvrzují statisticky významnou závislost mezi HDP na obyvatele a agregátním ukazatelem podílu zaměstnanosti v KIBS, zejména v podoborech znalostně obchodních služeb a high-technology služeb.

Klíčová slova

znalostně náročné služby, region, Visegrad

JEL Classification: R11, R12, L10

*****

SÚ ZNALOSTNE-INTENZÍVNE PODNIKY NAOZAJ INOVATÍVNE A NÁROČNÉ NA ZNALOSTI?

Are the Knowledge-Intensive Ventures Indeed Innovative and Knowledge Intensive?

MICHAL HRIVNÁK – PETER MORITZ

*Ústav regionalistiky a rozvoja vidieka
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre* | *Institute of Regional Studies and Rural Development
Faculty of European Studies and Regional Develop.
Slovak University of Agriculture in Nitra*

Anotácia

Znalostne-intenzívne podnikanie je dnes už nielen vedecky preskúmaným, ale aj v praxi využívaným konceptom podnikania v odvetviach, ktoré majú zvýšený dopyt po nových znalostiach a technológiách. Nízku mieru preskúmania reálneho inovačného potenciálu firiem z takto klasifikovaných odvetví však stále považujeme za diery v poznaní. Cieľom empirickej štúdie je preskúmať do akej miery znalostne-intenzívne podnikanie v kategórii malých a stredných podnikov naozaj prispieva k inovačnej výkonnosti ekonomiky a či je ich vymedzenie postavené na relevantných kritériách. Pracovali sme s primárnymi údajmi získanými vrámci vlastného Monitora inovačných aktivít v súkromnom sektore a údaje sme spracovali s využitím deskriptívnych metód a logit modelu. Závety poukazujú na určitú mieru praktickej nefunkčnosti konceptu znalostne-intenzívneho podnikania, pokiaľ je postavený dominantne na vymedzení znalostne-intenzívnych aktivít na základe kritéria zamestnávania zvýšeného podielu zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním. S využitím výsledkov Monitoru inovačných aktivít znalostne-intenzívnych aktivít v malých a stredných podnikoch, sme nedokázali preukázať vzťah medzi inovačnou výkonnosťou znalostne-intenzívnych MSP a objemom vzdelaného ľudského kapitálu v podnikoch.

Kľúčové slová

znalostne-intenzívne podniky, MSP, inovácie, znalosti, vzdelaný ľudský kapitál

Annotation

Today, knowledge-intensive entrepreneurship is not only a scientifically researched but also practically used concept of entrepreneurship in sectors that have an increased demand for new knowledge and technologies. However, we still consider the low level of examination of the real innovation potential of companies from such classified sectors to be a gap in knowledge. The purpose of the empirical study is to examine the extent to which knowledge-intensive entrepreneurship in the category of small and medium-sized enterprises really contributes to the innovation performance of the economy, and whether their definition is based on relevant criteria. The conclusions point to a certain degree of practical fuzziness of the concept of knowledge-intensive entrepreneurship, if it is based predominantly on the definition of knowledge-intensive activities based on the criterion of employing an increased share of employees with a university degree. Using the results of the Monitor of Innovation Activities of Knowledge-Intensive Activities in Small and Medium-sized Enterprises, we did not prove the relationship between the innovation performance of knowledge-intensive SMEs and the volume of educated human capital in enterprises.

Key words

knowledge-intensive enterprises, SMEs, innovation, knowledge, educated human capital

JEL Classification: O32, O35, O43

*****

MISSION-ORIENTED INOVAČNÍ POLITIKA VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH REGIONECH

Mission-oriented Innovation Policy in Selected European Regions

SOŇA RASZKOVÁ

*Katedra regionální ekonomie a správy
Ekonomicko-správní fakulta
Masarykova univerzita*

*Department of Reg. Economics and Administration
Faculty of Economics and Administration
Masaryk University*

Anotace

Článek se zabývá mission-oriented inovační politikou, která klade do popředí řešení společenských výzev a v dnešním světě nabývá stále více na významu. Tvůrci politik, jak na evropské, národní ale i regionální úrovni začínají tuto formu inovační politiky začleňovat do svých strategických inovačních dokumentů. Cílem příspěvku je představit roli mission-oriented inovační politiky a zvýšit povědomí o jejím užívání především na regionální úrovni. Výzkumnými metodami použitými v článku jsou rešerše vědecké literatury a zejména pak analýza případových studií dvou vybraných regionů Severního Brabantska a Bádensko-Württemberska. Tyto regiony aplikovaly prvky mission-oriented inovační politiky do své regionální inovační politiky. Integrace těchto prvků nezpůsobila radikální změnu stávajícího mixu nástrojů inovačních politik. Nicméně lze zaznamenat první pokusy a konkrétní projekty směrem k řešení společenských výzev. Oba regiony představují průkopníky této politiky v Evropě.

Klíčová slova

regionální inovační systémy, mission-oriented inovační politika, výzkum a vývoj

Annotation

The article deals with mission-oriented innovation policy, which puts at the forefront of solving societal challenges and is becoming increasingly important. Policymakers at European, national and regional level are therefore gradually focusing on this form of innovation policy. The aim of this paper is to introduce the role of mission-oriented innovation policy and to raise awareness of its use especially at the regional level. The research methods used in the paper are a search of scientific literature and an analysis of selected regions in North Brabant and Baden-Württemberg that have applied elements of mission-oriented innovation policy in their regional innovation policy. The integration of these elements did not cause a radical change in the existing innovation policy instruments mix. However, first attempts and concrete projects towards addressing societal challenges can be noted. Both regions can be viewed as pioneers of this policy in Europe.

Key words

regional innovation systems, mission-oriented innovation policy, research and development

JEL Classification: O21, O38, R58

*****

GRASSROOTS KOMUNITY AKO ZDROJ SOCIÁLNYCH INOVÁCIÍ V MIESTNOM ROZVOJI

Grassroots Communities as a Source of Social Innovation for Development of Locality

MICHAL HRIVNÁK – PETER MORITZ – JANA JARÁBKOVÁ

Ústav regionalistiky a rozvoja vidieka | *Institute of Regional Studies and Rural Development*
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja | *Faculty of European Studies and Regional Develop.*
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre | *Slovak University of Agriculture in Nitra*

Anotácia

Grassroots komunity sú stále relatívne novým fenoménom vo vedeckej literatúre strednej a východnej Európy. Tieto inštitucionálne jednotky, ktoré vznikajú z proaktívneho prístupu záujmových miestnych komunít k špecifickým sociálnym, environmentálnym, kultúrnym, či ekonomickým rozvojovým výzvam, sú okrem iných vplyvov na rozvoj územia potenciálnym zdrojom sociálnych inovácií a nových znalostí. Cieľom príspevku je popísať schopnosť grassroots komunít generovať verejne-prospešné služby, sociálne inovácie a prinášať nové riešenia v miestnom rozvoji prostredníctvom združovania zdrojov zvnútra komunity. Využívame priebežné údaje získané z dlhodobého výskumu grassroots komunít na Slovensku. Na základe realizácie hromadných riadených rozhovorov a zberu dát vo forme rozsiahleho dotazníka charakterizujeme identifikované grassroots komunity, ich aktivity v miestnom rozvoji, parametre komunity a formy združovania zdrojov zvnútra komunity. Poskytujeme tiež prehľad konkrétnych, identifikovaných sociálnych inovácií. Informácie o miere novosti produktov a služieb grassroots komunít na rôznych priestorových úrovniach a informácie o priestorovom rozsahu činností nám poslúžili pre vytvorenie špecifickej typológie grassroots komunít.

Kľúčové slová

grassroots komunity, komunity, komunitný rozvoj, sociálne inovácie, miestny ekonomický rozvoj

Annotation

Grassroots communities are still a relatively new phenomenon in the scientific literature of Central and Eastern Europe. These institutional units, which arise from the proactive approach of local communities towards addressing the specific social, environmental, cultural or economic development challenges, are, among other influences, a potential source of social innovation and new knowledge. The aim of the paper is to describe the ability of grassroots communities to generate public services, social innovation and bring new solutions in local development through pooling resources from within the community. We use data obtained from ongoing long-term research of grassroots communities in Slovakia. Based on the execution of mass guided interviews and data collection in the form of an extensive questionnaire, we characterize identified grassroots communities, their activities in local development, community parameters and forms of pooling resources from within the community. We also provide an overview of specific, identified social innovations. Information on the degree of novelty of grassroots community products and services at different spatial levels and information on the spatial scope of activities served us to create a specific typology of grassroots communities.

Key words

grassroots communities, communities, community development, social innovation, local economic development

JEL Classification: B55, O35, O43

*****

**PODPORA UDRŽITELNÉHO MĚSTSKÉHO ROZVOJE Z PROGRAMU
HORIZONT 2020**
Support for Sustainable Urban Development from the Horizon 2020 Programme

TEREZA LELKOVÁ – LUCIE HERBOČKOVÁ

*Katedra regionální ekonomie a správy | Department of Reg. Economics and Administration
Ekonomicko-správní fakulta | Faculty of Economics and Administration
Masarykova univerzita | Masaryk University*

Anotace

Současný městský rozvoj je založen na principech udržitelnosti. Snahy reagovat na prohlubující se ekonomické, environmentální a sociální problémy vedly ke vzniku řady inovativních přístupů, konceptů a modelů s potenciálem přispět k přechodu k udržitelnému rozvoji. Cílem příspěvku je představit vybrané současné přístupy k udržitelnému rozvoji měst a zmapovat projekty, které explicitně přispívají k naplnění jeho cílů, financované z 8. rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont 2020. Za tímto účelem příspěvek využívá rešerši odborné literatury a analýzu sekundárních dat získaných z databáze CORDIS. Celkem bylo identifikováno 406 relevantních projektů, které byly klasifikovány do sedmi kategorií podle převládajícího zaměření (korespondující výzvy udržitelnosti). Nejvíce projektů (79 %) bylo realizováno v oblasti chytré, zelené a integrované dopravy. Z pohledu celkového objemu finančních prostředků nicméně nebyla převaha projektů dopravní udržitelnosti tak výrazná. Více než polovinu celkových nákladů tvořily projekty související s udržitelnou energetikou, klimatickou změnou a životním prostředím. Na základě zjištěných poznatků příspěvek zdůrazňuje nutnost realizace podobných iniciativ.

Klíčová slova

městský rozvoj, chytré město, udržitelné město, Horizont 2020

Annotation

Current urban development is based on the principles of sustainability. Efforts to respond to the deepening economic, environmental, and social problems have led to the development of a number of innovative approaches, concepts, and models with the potential to contribute to the transition to sustainable development. The aim of the paper is to present selected current approaches to sustainable urban development and map out projects that explicitly contribute to meeting its objectives, funded by the 8th Framework Program for Research and Innovation Horizon 2020. To achieve this, the paper uses a literature review and analysis of secondary data obtained from the CORDIS database. A total of 406 relevant projects identified were classified into seven categories according to the predominant focus (corresponding sustainability challenge). Most projects (79%) were implemented in the field of smart, green, and integrated transport. However, in terms of the total amount of funding, the predominance of transport sustainability projects was not as significant. Projects related to sustainable energy, climate change, and environmental protection accounted for more than half of the total costs. Based on the findings, the paper emphasizes the need for implementing similar initiatives.

Key words

urban development, smart city, sustainable city, Horizon 2020

JEL Classification: O18, Q56

*****

ABILITY OF SLOVAK MUNICIPALITIES TO IMPLEMENT SDGS CONCERNING WASTE AND ENVIRONMENTAL ISSUES

Schopnosť slovenských miest implementovať udržateľné rozvojové ciele v oblasti odpadov a životného prostredia

MONIKA BUMBALOVÁ¹ – ELEONÓRA MARIŠOVÁ² – MARINA VALENČIKOVÁ²

¹Ústav európskych politík a verejnej správy

²Ústav práva

Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

¹Institute of European Policies and Public Administr.

²Institute of Law

Faculty of European Studies and Regional Develop.
Slovak University of Agriculture in Nitra

Annotation

The Slovak Republic has committed to contribute to fulfilment of 17 sustainable development goals (SDGs) defined by the Agenda 2030. Even though the reflection of this global commitment to the Slovak context was performed at the national level, numerous studies confirm that local level, represented by municipalities, cannot be ignored. Slovak municipalities enjoy quite diverse portfolio of competencies including the waste management and environmental protection. While the tools aimed at implementation of the competences remain often unclear. Therefore, the main objective of the research was to find out whether the tools the municipalities operate can be considered sufficient when addressing Slovak priorities in SDGs' implementation on the local level in the area of waste management and environmental issues. The main method used were content analysis and critical analysis. The most significant ability of Slovak municipalities seems to be in influencing topics of waste management, transportation (mobility) but also circular economy. Out of the identified tools, legal tools, partnership and information and communication tools were those that can be most utilized. Overall, the analysis proved the readiness of Slovak municipalities to contribute to SDG's fulfilment in the given areas.

Key words

Sustainable Development Goals, municipalities, waste management, environmental issues

Anotácia

Slovenská republika sa zaviazala prispieť k naplneniu 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja definovaných Agendou 2030. Aj keď reflexia tohto globálneho záväzku do slovenského kontextu bola realizovaná na národnej úrovni, mnohé štúdie potvrdzujú, že lokálnu úroveň, reprezentovanú obcami, nemožno ignorovať. Slovenské miestne samosprávy disponujú pomerne pestrým portfóliom kompetencií, medzi ktoré patrí aj odpadové hospodárstvo a ochrana životného prostredia. Zatiaľ čo nástroje implementácie kompetencií zostávajú nejasné. Preto hlavným cieľom výskumu bolo zistiť, či nástroje, ktorými samosprávy disponujú, možno považovať za dostatočné pri napĺňaní slovenských priorít pri implementácii udržateľných rozvojových cieľov na lokálnej úrovni v oblasti odpadového hospodárstva a problematiky životného prostredia. Obsahová analýza a kritická analýza boli použité ako hlavné metódy výskumu. Najvýznamnejšia schopnosť slovenských samospráv bola identifikovaná pri ovplyvňovaní tém odpadového hospodárstva, dopravy (mobility), ale aj obehového hospodárstva. Spomedzi analyzovaných nástrojov boli najviac využívané právne nástroje, partnerstvo a informačné a komunikačné nástroje. Z celkového pohľadu analýza preukázala pripravenosť slovenských samospráv prispieť k napĺňaniu udržateľných rozvojových cieľov v daných oblastiach.

Kľúčová slová

udržateľné rozvojové ciele, miestne samosprávy, odpadové hospodárstvo, environmentálne otázky

JEL Classification: H79, K32, Q56

*****

**ANALÝZA ČINNOSTI VYBRANEJ SAMOSPRÁVY V OBLASTI
ENVIRONMENTÁLNYCH INVESTIČNÝCH PROJEKTOV**
**Analysis of the Activities of the Selected Municipality in the Field of Environmental
Investment Projects**

MARTINA CHRENOVÁ

<i>Katedra verejnej správy</i>	<i>Department of Public Administration</i>
<i>Fakulta sociálnych vied</i>	<i>Faculty of Social Sciences</i>
<i>Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave</i>	<i>University of St. Cyril and Methodius in Trnava</i>

Anotácia

Európska únia sa snaží znižovať rozdiely medzi obcami, regiónmi a štátmi, ktoré sú jej členmi. Európska Únia má v oblasti environmentálnej politiky stanovené priority a ciele, ktoré sa snažia jednotlivé členské štáty naplňať prostredníctvom implementácií konkrétnych opatrení. Najjednoduchším spôsobom, ako zhodnotiť inovácie v mestách a obciach je analyzovať jednotlivé environmentálne projekty, ktoré majú zlepšiť život obyvateľov samospráv. Príspevok sa zameriava na investičné projekty mesta Trnava. Cieľom príspevku je analyzovať environmentálne projekty, ktoré boli uskutočnené na území vybranej samosprávy. Pomocou prípadovej štúdie analyzujeme environmentálne projekty v oblasti zelenej infraštruktúry. Medzi hlavné metódy, ktoré použijeme patrí analýza údajov z projektovej dokumentácie a sumarizácia investícií rozdelená do niekoľkých častí (vlastné investície, projekty Európskej únie, iné projekty a pod.). Príspevok otvára diskusiu o investičných projektoch, o možných zmenách a riešeniach, ktoré by viedli k posunu v rámci agendy environmentálnej politiky, či už v danej samospráve alebo na celom Slovensku. V závere je zhrnuté zhodnotenie investičných projektov samosprávy Trnava.

Kľúčová slová

environmentálna politika; investície; projekty; samospráva

Annotation

The European Union considers itself to be the difference between its municipalities, regions and countries. The European Union has set priorities and objectives in the field of environmental policy, which individual member states strive to meet through the implementations of specific measures. The easiest way to evaluate of innovation in cities and municipalities is to analyze individual environmental projects that are to improve the lives of local residents. The paper focuses on investment projects of the city of Trnava. The aim of the paper is to analyze environmental projects that have been carried out in the territory of the selected municipality. Using a case study, we analyze environmental projects in the field of green infrastructure. The main methods we will use include analysis of data from project documentation and summarization of investments divided into several parts (own investments, European Union projects, other projects, etc.). The paper opens a discussion about investment projects, possible changes and solutions that would lead to a shift in the environmental policy agenda, whether in the municipality or throughout Slovakia. In the end, the evaluation of investment projects of the Trnava municipality is summarized.

Key words

environmental policy; investments; projects; self-government.

JEL Classification: H76, O22, Q56

*****

EXAMINING REGIONAL RESEARCH AND DEVELOPMENT INDICATORS FOR THE VISEGRAD COUNTRIES

Testování ukazatelů výzkumu a vývoje v regionech Visegrádských zemí

RAMIL NAMAZOV – RASHIDATU BASSABI

*Katedra regionální ekonomie a správy | Department of Reg. Economics and Administration
Ekonomicko-správní fakulta | Faculty of Economics and Administration
Masarykova univerzita | Masaryk University*

Annotation

The focus of the study is on the NUTS II regions in the Czech Republic, Slovakia, Hungary, and Poland. The objective is to analyze research and development expenditures, R&D personnel, employment in high technology sectors and labor force with tertiary education and employed in science and technology at NUTS II level. The use of trend analysis to observe the movement and the changes in performance over time for these variables from 2008 to 2020 is done to draw conclusions. Aside the regions around the capitals like Bratislavský kraj in Slovakia, for the Czech Republic at the least, seven of the eight regions rank in the top performers for the variables considered using the criteria determined in the methodology. Similar trends are observed in Hungary and Poland. Also, although Poland has the most number of NUTS II regions, the total number of regions that make it to the top performers compared to the other countries is low. Attention will need to put into these regions lagging behind to allow for a catching up with the other top performers. For instance, the Czech Republic had seven out of eight, and Slovakia had two to three out of the total for most variables. One of the key points in this study is to compare not only the main regions but also other non-capital regions and to show how interested countries are in regional development by observing changes over time.

Key words

research & development, NUTS II region, science and technology, Czech Republic, Hungary, Poland, Slovakia

Anotace

Studie se zaměřuje na regiony NUTS II v České republice, na Slovensku, v Maďarsku a Polsku. Cílem je analyzovat výdaje na výzkum a vývoj, zaměstnance ve VaV, zaměstnanost v high-tech sektoru a zaměstnance s terciárním vzděláním ve vědě a technice na úrovni regionů NUTS II. K vyvození závěrů je použita analýza trendů, aby bylo možné sledovat pohyb a změny výkonnosti v průběhu času pro tyto proměnné od roku 2008 do roku 2020. Kromě regionů v okolí hlavních měst, jako je Bratislavský kraj na Slovensku, se alespoň za Českou republiku sedm z osmi krajů umístilo na předních příčkách u proměnných posuzovaných podle kritérií stanovených v metodice. Podobné trendy jsou pozorovány v Maďarsku a Polsku. I když má Polsko nejvíce regionů NUTS II, celkový počet regionů, které se dostaly mezi nejvýkonnější ve srovnání s ostatními zeměmi, je nízký. Bude třeba věnovat pozornost těmto zaostávajícím regionům, aby bylo možné dohnat ostatní top aktéry. Například Česká republika jich měla sedm z osmi a Slovensko dva až tři z celkového počtu pro většinu proměnných. Jedním z klíčových bodů této studie je porovnat nejen hlavní regiony, ale i ostatní regiony mimo hlavní město, a ukázat, jak si sledované země vedou v oblasti regionálního rozvoje prostřednictvím sledování změn v čase.

Klíčová slova

výzkum a vývoj, region NUTS II, věda a technika, Česká republika, Maďarsko, Polsko, Slovensko

JEL Classification: R59

*****

FINANČNÍ NÁSTROJE A JEJICH PÁKOVÝ EFEKT PŘI NAPLŇOVÁNÍ CÍLŮ KOHEZNÍ POLITIKY

Financial Instruments and Their Leverage Effect in Achieving Cohesion Policy Objectives

JIŘÍ KRAFT¹ – IVANA KRAFTOVÁ²

¹Katedra ekonomie | ¹Department of Economics
Ekonomická fakulta | Faculty of Economics
Technická univerzita v Liberci | Technical University of Liberec

²Ústav ekonomie | ²Department of Economics
Fakulta ekonomicko-správní | Faculty of Economics and Administration
Univerzita Pardubice | University of Pardubice

Anotace

Cílem tohoto příspěvku je posoudit pozici členských zemí EU v programovém období 2014-2020 z hlediska využívání finančních nástrojů a provést odhad pákového efektu za účelem zjištění míry významnosti této možnosti mobilizace dodatečných finančních zdrojů pro naplňování cílů kohezní politiky. K dosažení cíle výzkumu jsou využity míry variability a výpočet síly finanční páky s využitím dostupných dat. Výsledky ukazují, že variabilita jak příspěvku na finanční nástroje z ESIF, tak variabilita průměrného příspěvku na jeden finanční nástroj jsou u členských zemí EU relativně vysoké. Odhad síly finanční páky je s ohledem na dostupná data zjednodušen, ale současně vyvolává legitimní otázky i požadavky na dostupnost dat pro další výzkumná hodnocení z hlediska transparentnosti dat.

Klíčová slova

kohezní politika EU, finanční nástroje, náklady mrtvé váhy, pákový efekt

Annotation

The aim of this paper is to assess the position of EU member countries in the 2014-2020 programming period in terms of the use of financial instruments and to estimate the leverage effect in order to determine the degree of significance of this option for mobilising additional financial resources to fulfil cohesion policy objectives. To achieve the research objective, measures of variability and calculation of the force of financial leverage using available data are used. The results show that the variability of both the contribution to financial instruments from the ESIF and the variability of the average contribution per financial instrument are relatively high for EU member countries. The estimation of the force of financial leverage is simplified with respect to the available data, but at the same time raises legitimate questions as well as data availability requirements for further research evaluations in terms of data transparency.

Key words

EU cohesion policy, financial instruments, deadweight loss, leverage effect

JEL Classification: R58, F15

*****

ODOLNOST ČESKÉHO VENKOVA V KONTEXTU TRENDŮ DIGITÁLNÍ PROPASTI MEZI MĚSTY A VENKOVEM V ROZVOJOVÝCH DOKUMENTECH ČESKÉ VLÁDY A EVROPSKÉ UNIE

The Resilience of the Czech Countryside in the Context of Trends in the Digital Divide
between Urban and Rural Areas in the Development Documents of the Czech
Government and the European Union

RENÉ WOKOUN – PETRA LEDVINOVÁ

Katedra regionálních studií | *Department of Regional Studies*
Národohospodářská fakulta | *Faculty of Economics*
Vysoká škola ekonomická v Praze | *Prague University of Economics and Business*

Anotace

Otázka odolnosti venkovských oblastí je tradičním tématem výzkumu, nicméně v posledních deseti-dvaceti letech se tato otázka objevila v důsledku poměrně rychlého rozvoje digitalizace společnosti v novém pojetí, tedy jako odolnost venkova v kontextu trendů digitální propasti mezi městy a venkovem. V našem příspěvku se zaměřujeme na otázku odolnosti českého venkova v kontextu trendů digitální propasti mezi městy a venkovem v rozvojových dokumentech české vlády i v širším kontextu dokumentů Evropské unie. Cílem příspěvku je přehledně uvést hlavní momenty z důležitých českých a unijských dokumentů s vazbou na hlavní téma. Hlavní metodou je excerpcce dostupných dokumentů a syntéza získaných poznatků. Rovněž jsme se zabývali významem vysokorychlostního internetu a digitální propasti mezi městy a venkovem a také na příkladu základních škol. Hlavními výsledky jsou zjištění, že všechny české dokumenty i strategie EU se zaměřují obecně na vysokorychlostní internet a rozvoj sítí a jen omezeně věnují pozornost venkovským regionům. V souvislosti s naším tématem je zajímavé zjištění, že v zásadních dokumentech EU je patrná priorita ICT jakožto důležitého prostředku pro naplňování cílů prioritních os včetně venkovských regionů. Nicméně rozvoj digitalizace je výrazný v městských regionech, přičemž na venkově jsme svědky spíše zaostávání, což je v dokumentech jen omezeně reflektováno.

Klíčová slova

odolnost venkova, digitální propast, Česká republika, rozvojové dokumenty regionální politiky

Annotation

The issue of rural resilience is a traditional research topic, but in the last ten to twenty years this question has arisen as a result of the relatively rapid development of society's digitalisation in a new way, ie rural resilience in the context of urban and rural digital divide trends. In our paper, we focus on the issue of the resilience of the Czech countryside in the context of trends in the digital divide between urban and rural areas in the development documents of the Czech government and in the broader context of European Union documents. The aim of the article is to clearly state the main moments from important Czech and EU documents related to the main topic. The main method is excerpting the available documents and synthesis of the acquired knowledge. We also dealt with the importance of high-speed internet and digital abyss between cities and rural areas as well as on an example of primary schools. The main results are the finding that all Czech documents and EU strategies focus generally on high-speed internet and network development and pay only limited attention to rural regions. In connection with our topic, it is interesting to note that the key EU documents show the priority of ICT as an important means of fulfilling the objectives of the priority axes, including rural regions. However, the development of digitization is significant in urban regions, and in rural areas we are witnessing rather lagging behind, which is only to a limited extent reflected in the documents.

Key words

rural resilience, digital divide, Czech Republic, regional policy development documents.

JEL classification R11, R23, R50

*****

VÝZNAM, POTENCIÁL A LIMITY SLEDOVÁNÍ DIGITÁLNÍ VÝKONNOSTI REGIONŮ: PŘÍKLAD ČR

The Importance, Potential and Limits of Monitoring the Digital Performance of Regions: the Case of the Czech Republic

MARTINA KUBÍKOVÁ – MARTIN PĚLUCHA

Katedra regionálních studií | *Department of Regional Studies*
Národohospodářská fakulta | *Faculty of Economics*
Vysoká škola ekonomická v Praze | *Prague University of Economics and Business*

Anotace

Příspěvek se zaměřuje na zhodnocení mainstreamingu dostupnosti statistických ukazatelů a jejich využívání při tvorbách rozvojových strategií (národních i regionálních). Přestože do rozvoje digitální ekonomiky plyne velký objem prostředků (ze strukturálních fondů EU i nových nástrojů, např. v rámci národních plánů obnovy či procesu spravedlivé transformace v uhelných regionech), otázkou zůstává účelnost a efektivnost vynakládaných prostředků a reflektování skutečných potřeb regionálních a místních celků. Z provedené analýzy klíčových dokumentů pro regionální rozvoj (tj. Strategie regionálního rozvoje ČR 21+ a rozvojových strategií krajů ČR) vyplynula skutečnost, že uvedené strategie oblast digitalizace reflektují jen omezeně, což je zapříčiněno sektorovým pojetím digitalizace v rámci národní Strategie Digitální Česko v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Důsledkem je slabá reflexe územní dimenze této tematiky a nedostatek adekvátních dat na regionální úrovni. Dle těchto zjištění autoři upozorňují na dichotomii mezi nastaveným implementačním systémem intervencí pro digitalizaci na straně jedné, a na straně druhé minimální reflexe monitorování a tvorby kontextových statistických ukazatelů pro hodnocení pokroku digitalizace na regionální úrovni (zejména pak Českým statistickým úřadem). Závěr příspěvku je věnován argumentaci pro nutné posílení finančních prostředků na potřebné změny a rozšíření monitorování a statistického pokrytí tematiky digitalizace v ČR.

Klíčová slova

digitalizace, regionální rozvoj, monitorování

Annotation

The paper focuses on the evaluation of mainstreaming of the availability of statistical indicators and their use in the design of the national and regional development strategies. Although a large amount of funds (from the EU structural funds and new instruments, e. g. National Recovery Plans or the process of Just Transition in coal regions) is being invested in the development of the digital economy. The question is the effectiveness and efficiency of the expenditure and the reflection of the real needs of regional and local entities. The analysis of key documents for regional development of the Czech Republic (i.e. the Regional Development Strategy 21+ and the development strategies of the regions) showed that these strategies reflect the area of digitalization only to a limited extent, which is due to the sectoral concept of digitalization within the national Digital Czechia Strategy under the Ministry of Industry and Trade. The consequence is a weak reflection of the territorial dimension of this topic and a lack of adequate data at the regional level. According to these findings, the authors point to a dichotomy between the set implementation system of interventions for digitalization and minimal reflection on monitoring and creation of contextual statistical indicators for assessing the progress of digitalization at the regional level (especially by the Czech Statistical Office). The paper concludes by arguing for the need to increase funding for the necessary changes and to expand the monitoring and statistical coverage of digitisation in the Czech Republic.

Key words

digitalization, regional development, monitoring

JEL Classification: O18, O31, R11

*****

SIETE AUTOMOBILOVÉHO PRIEMYSLU V NITRIANSKOM KRAJI Networks of Automotive Industry in the Nitra Region

LUKÁŠ VARECHA – RÓBERT KRAJANEC

*Ústav regionalistiky a rozvoja vidieka
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre* | *Institute of Regional and Rural Development
Faculty of Europ. Studies and Regional Development
Slovak University of Agriculture in Nitra*

Anotácia

Automobilový priemysel sa za posledných 20 rokov stal na Slovensku jedným z najdôležitejších priemyselných odvetví. V roku 2018 sa začal na Slovensku výroba aj štvrtý veľký výrobca automobilov Jaguar Land Rover v Nitre, čím sa pozícia automobilového priemyslu ešte prehĺbila. Cieľom článku je zmapovať a zhodnotiť prepojenia v rámci siete podnikov automobilového priemyslu na území Nitrianskeho kraja. Prostredníctvom sieťovej analýzy (SNA) boli analyzované dodávateľsko-odberateľské vzťahy ale aj ďalšie typy vzťahov ako spolupráca na výskume a vývoji, poskytovanie poradenstva či spolupráca na vzdelávacích aktivitách. Výsledné siete zahŕňajú reťazec od Tier 3 dodávateľov až po konečných výrobcov automobilov. Výsledky ukazujú, že respondované podniky takmer nespoločujú s inštitúciami verejného či neziskového sektora a s výnimkou dodávateľsko-odberateľských vzťahov má sieť spolupráce veľmi nízku hustotu. Na výskume a vývoji spolupracujú výhradne slovenské firmy, pretože v prípade zahraničných pobočiek sú tieto aktivity realizované materskou spoločnosťou v zahraničí. Na druhej strane v prípade domácich spoločností nie sú na realizáciu týchto aktivít dostatočné zdroje. Tieto skutočnosti tvoria výraznú bariéru prípadnému sformovaniu klastra v automobilovom priemysle a teda transferu know-how a inováciám.

Kľúčové slová

automobilový priemysel, dodávateľský reťazec, sieť

Annotation

Over the last 20 years, the automotive industry has become one of the most important industries in Slovakia. In 2018, the fourth large car manufacturer Jaguar Land Rover Nitra also started production in Nitra, which further strengthened the position of the automotive industry. The aim of the article is to map and evaluate the ties in the network of firms in the automotive industry in the Nitra region. Using social network analysis (SNA), we analysed supply chain, as well as other types of ties such as cooperation on research and development, provision of information or cooperation on educational activities. The resulting networks cover the chain from Tier 3 suppliers to car manufacturers. The results show that the surveyed companies hardly cooperate with public or non-profit sector institutions and, with the exception of supply chain, the cooperation network has a very low density. Only Slovak companies cooperate in research and development, mainly because in the case of foreign branches, these activities are carried out by the parent company abroad. On the other hand, in the case of domestic companies, there are not enough resources to carry out these activities. This forms a significant barrier to the possible formation of a cluster in the automotive industry and thus a barrier to the transfer of know-how and innovation.

Key words

automotive industry, supply chain, network

JEL Classification: R10, L62

*****

VELKÝ PRŮMYSLOVÝ PODNIK A JEHO ROLE PŘI MÍSTNÍM ROZVOJI VE DVOU HISTORICKÝCH EPOCHÁCH: PŘÍPADOVÁ STUDIE ADAMOVSKÝCH STROJÍREN

A Large Industrial Enterprise and its Role in the Local Development in two Historical Epochs: A Case Study of Adamovské Strojírny

MICHAL ŠEVČÍK

<i>Ústav ekonomie</i>	<i>Department of Economics</i>
<i>Ekonomicko-správní fakulta</i>	<i>Faculty of Economics and Administration</i>
<i>Masarykova univerzita</i>	<i>Masaryk University</i>

Anotace

Za socialismu v Česku působila řada velkých průmyslových podniků, sloužících jako středobod ekonomické aktivity měst či regionů. Některé z těchto podniků zažily v transformaci útlum, což mělo negativní dopady na místní obyvatelstvo. Cílem příspěvku je prezentovat význam podniku Adamovské strojírny pro rozvoj měst Adamov a Blansko za socialismu a v ekonomické transformaci. Příspěvek je zpracován ve formě případové studie, která je zároveň hlavní využitou metodou. Podnik v době socialismu sloužil nejen coby zdroj místní zaměstnanosti a ekonomické aktivity, ale byl činný i v rámci investic do bydlení občanské vybavenosti. V transformaci se podnik v důsledku ekonomických problémů dostal do útlumu, což se projevilo na problémech, kterým museli obyvatelé měst Adamova a Blanska čelit. Příspěvek demonstruje, jakým způsobem transformace ovlivnila život obyvatel měst, ve kterých se lokalizoval kdysi úspěšný socialistický podnik.

Klíčová slova

Adamovské strojírny, transformace, průmyslový podnik, občanská vybavenost

Annotation

During socialism, several large industrial enterprises operated in the Czech Republic. These enterprises served as the centre of economic activity of cities or regions. Some of these enterprises experienced a decline in the transition process, which had negative effects on the local population. The aim of this paper is to present the significance of the enterprise Adamovské strojírny for the development of the towns of Adamov and Blansko during the era of socialism and the transition. The paper is prepared in the form of a case study, which is also the main method used. The enterprise not only served as a source of local employment and economic activity during the socialist era, but also invested in housing and civic amenities. In the transition period, the enterprise went into decline due to economic problems, which was reflected in the problems faced by the inhabitants of the towns of Adamov and Blansko. The paper demonstrates how the transition affected the life of the inhabitants in the towns where the once successful socialist enterprise was located.

Key words

Adamovské strojírny, transition, industrial enterprise, civic amenities

JEL Classification: N94, L60, R12

*****

**SPECIFIKA PRŮMYSLOVÝCH FIREM V PERIFERNÍCH REGIONECH –
PŘÍPADOVÁ STUDIE OKRESU JESENÍK**
**Specifics of Industrial Companies in Peripheral Regions – A Case Study
of Jeseník District**

SIMONA ŠTASTNÁ – LUCIE KOKEŠOVÁ – JAN ŽENKA

<i>Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje</i>	<i>Depart. of Human Geography and Regional Develop.</i>
<i>Přírodovědecká fakulta</i>	<i>Faculty of Science</i>
<i>Ostravská univerzita</i>	<i>University of Ostrava</i>

Anotace

Periferní regiony jsou charakteristické odlehlostí od jádrových oblastí, kterými jsou zpravidla metropolitní regiony. Pro periferie ve vyspělých zemích je typická nízká hustota firem, jejichž ekonomická základna je nejčastěji založena na tradičních průmyslových odvětvích či na odvětvích závislých na přírodních zdrojích. Tato práce se zaměřuje na dlouhodobý vývoj průmyslu v okrese Jeseník. Cílem příspěvku je identifikovat trajektorie vývoje průmyslu ('path development') v periferním regionu Česka a jejich vliv na lokální odběratelské vztahy místních průmyslových firem. Na příkladu periferního okresu Jeseník a jeho největších firem ve zpracovatelském průmyslu analyzujeme, zda jsou tyto firmy vázány na místní trh, nebo zda přesáhly regionální úroveň a jsou navázány na trhy zahraniční. Z metodologického hlediska se jedná o případovou studii, která je založena na sběru sekundárních statistických dat. Hlavním zjištěním je, že se v okrese Jeseník nacházejí zejména malé a střední podniky, které jsou stabilní a historicky zakořeněné v území. Podniky nejčastěji působí v odvětvích kovodělného průmyslu, zpracování nerostných surovin a textilním průmyslu. Nejčastěji identifikovanou trajektorii vývoje průmyslu v okrese Jeseník je path extension. Na příkladu firem, které mají v regionu dlouholetou tradici lze prokázat převahu zahraničních odběratelských vazeb.

Klíčová slova

periferní region, průmysl, path development, regionální zakořenění, Jeseník

Annotation

Peripheral regions are localities that are characterized by remoteness from core areas, which are usually metropolitan regions. The peripheral regions in developed countries are characterized by a low density of companies. The economic base of the companies in the peripheral regions are often based on traditional industries or industries dependent on natural resources. This work focuses on the development of the industry in the district Jeseník. The aim of the paper is to identify the trajectories of industrial development ('path development') in the peripheral region of the Czech Republic and their impact on local customer linkages of local industrial companies. We analyse whether the most important companies in the manufacturing industry are historically tied to local markets, or they are connected to foreign markets. From a methodological point it is the case study, which is based on the collection of secondary statistical data. We found that in district Jeseník there are mainly small and medium-sized enterprises, which are stable in territory and embeddedness. The economic focus of the companies is the metal industry, mineral processing, and the textile industry. The most frequently identified trajectory of industrial development in the district Jeseník is the path extension. Foreign customer linkages were identified for traditional companies.

Key words

peripheral region, industry, path development, regional embeddedness, district Jeseník

JEL Classification: L23, R32

*****

PRŮMYSLOVÁ STRUKTURA ČSR NA KONCI 80. LET: MILNÍK K POST-SOCIALISTICKÉ TRANSFORMACI URBÁNNÍHO PROSTŘEDÍ
Industrial Structure of the CSR in Late 1980s: A Milestone for the Post-Socialist Transition of Urban Environment

KATEŘINA DŮBRAVOVÁ – JOSEF KUNC

*Katedra regionální ekonomie a správy
Ekonomicko-správní fakulta
Masarykova univerzita*

*Dept. of Regional Economics and Administration
Faculty of Economics and Administration
Masaryk University*

Anotace

Průmysl v ČSR měl bezprostřední vliv na urbánní prostředí českých měst, a to nejen během průmyslové revoluce a meziválečného období, ale také v průběhu socialistické éry. Cílem příspěvku je analyzovat, popsat a interpretovat rozdíly v prostorové a odvětvové struktuře průmyslové výroby se zaměřením na urbánní prostředí. Struktura průmyslu byla analyzována ze tří hledisek: i) podíl průmyslových odvětví na zaměstnanosti v okresech, ii) největší zaměstnavatelé v regionálních centrech a iii) rozložení jednotlivých odvětví v regionálních centrech (zde byl vypočten index specializace). Výsledky analýz ukázaly, že k nejvýznamnějšímu růstu podílu zaměstnaných osob v průmyslu na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství došlo v 50. a 60. letech v rámci tzv. socialistické industrializace. Ve druhé polovině socialistické éry již průmysl relativně ztrácel, ale absolutně rostl až do roku 1989 (2,1 mil. osob). Ke konci 80. let existovalo 10 okresů, kde podíl průmyslu na celkové zaměstnanosti přesáhl 50 %, a ve třech okresech dokonce 60 %. Na základě výpočtu indexu specializace bylo možné na konci 80. let uvést čtyři velmi významně specializovaná regionální centra: Karlovy Vary (průmysl skla a stavebních hmot), Ústí nad Labem a Pardubice (chemický a gumárenský průmysl) a Olomouc (potravinářský průmysl).

Klíčová slova

odvětvová a prostorová struktura průmyslu, index specializace, urbánní prostředí, socialistická éra 1948-1989, Česká socialistická republika

Annotation

In CSR, industry had an immediate impact on the urban environment of Czech cities, not only during the Industrial Revolution and interwar period, but also during the socialist era. The aim of the paper is to analyze and interpret the differences in the spatial and sectoral structure of industrial production with a focus on the urban environment. Industrial production was analyzed from three points of view: i) the share of industries on employment in districts, ii) largest employers in regional centres, and iii) individual industries in regional centres (the specialization index was calculated). The results have shown the most significant increase in the share of employees in industry in the 1950s and 1960s as a part of the so-called socialist industrialization. During the 1970s and 1980s, industry was losing its relative share, but it kept growing in absolute terms until 1989. In the late 1980s, there were 10 districts with the share of industry on total employment larger than 50%, and in three districts over 60%. Based on the specialization index, four regional centres became very specialized at the time: Karlovy Vary (glass and building materials industry), Ústí nad Labem and Pardubice (chemical and rubber industry), and Olomouc (food industry).

Key words

sectoral and spatial structure of industry, specialization index, urban environment, socialist era from 1948 to 1989, Czech Socialist Republic

JEL Classification: L60, L70, R12

*****

TEORETICKÝ KONCEPT ZÁMECKÝCH A PANSKÝCH BROWNFIELDŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Theoretical Concept of Chateau and Mansion Brownfields in the Czech Republic

KAMILA TUREČKOVÁ ¹ – LUBOMÍR NENIČKA ¹ – KATEŘINA PŘIKRYLOVÁ ²

¹*Katedra ekonomie a veřejné správy
Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné
Slezská univerzita v Opavě* | ²*Depart. of Economics and Public Administration
School of Business Administration in Karvina
Silesian University in Opava*

Anotace

Zámky a panské dvory jsou v našich podmínkách České republiky běžnou součástí vesnických a městských sídel. Vzhledem k přerušení vlastnicko-majetkových vztahů k těmto objektům v průběhu 20. století řada z nich ztratila svůj původní nebo dodatečný užitečný účel, byla opuštěna a chátrala. Současná doba regeneraci a obnově těmto zámeckým a panským sídlům přeje, a ony se tak opět staly významným historickým, urbanistickým a společenským prvkem v rozvoji území a kulturní krajiny. Vzhledem k absenci teoretického vymezení tohoto typu brownfieldu, je cílem předloženého příspěvku se o toto pokusit prostřednictvím syntézy odborných znalostí z oblasti brownfieldů a historických souvislostí existence zámeckých a panských objektů a areálů. Záměrem je také identifikovat dějinné mezníky, které k formování zámeckých brownfieldů přispěly. Zjištěné poznatky jsou induktivním způsobem zobecněny ve vytvořeném koncepčním schématu geneze a obnovy zámeckých a panských brownfieldů. Definován byl termín zámecký brownfield a byly akcentovány hlavní historické milníky, které významným způsobem přispěly ke vzniku tohoto typu brownfieldů na území České republiky.

Klíčová slova

brownfield, zámek, panské sídlo, Česká republika, teoretický koncept zámeckých brownfieldů

Annotation

Chateaus (castles) and mansion houses (residences) are a common part of village and town settlements in our conditions in the Czech Republic. Due to the interruption of ownership and property relations to these buildings during the 20th century, many of them lost their original or additional useful purpose, were abandoned and fell into disrepair and ruins. Nowadays, these chateau and mansion houses wish regeneration and renewal, and they have thus become an important historical, urban and social element in the development of the territory and cultural landscape. Due to the absence of a theoretical definition of this type of brownfield, the intention of this paper is to try to do this through a synthesis of expertise in the field of brownfields and the historical context of the existence of chateaus (castles) and mansions and grounds (areas). The intention is also to identify the historical milestones that contributed to the formation of the castle brownfields. The findings are inductively generalized in the created conceptual scheme of the genesis and restoration of chateau and mansion brownfields. The term castle brownfield was defined and the main historical milestones were emphasized, which significantly contributed to the emergence of this type of brownfield in the Czech Republic.

Key words

brownfield, chateau, castle, mansion, Czech Republic, theoretical concept of chateau brownfields

JEL Classification: N94, O18, P25

*****

**FAKTORY A PŘEKÁŽKY OVLIVŇUJÍCÍ ÚSPĚŠNOST REGENERACE
BROWNFIELDS ZEMĚDĚLSKÉHO PŮVODU V JIHMORAVSKÉM KRAJI**
**Factors and Barriers Influencing the Success of Regeneration of the Agricultural
Brownfields in the South Moravian Region**

KLÁRA CHARVÁTOVÁ

<i>Katedra regionální ekonomie a správy Ekonomicko-správní fakulta Masarykova univerzita</i>	<i>Depart. of Regional Economics and Administration Faculty of Economics and Administration Masaryk University</i>
--	--

Anotace

Příspěvek je zaměřen na proces regenerace zemědělských brownfieldů na území Jihomoravského kraje. Vybraná oblast byla v minulosti intenzivně zemědělsky využívána a v důsledku deagrarizace zde došlo ke vzniku značného množství brownfieldů. Nevyužívané a opuštěné objekty přinášejí mnoho problémů, jsou často demolovány a následně na jejich místě dochází k výstavbě objektů nových. Mnohem lepší variantou může být regenerace, která je obvykle oproti demolici a nové výstavbě složitější, avšak její výsledek může být daleko cennější. V průběhu regenerace se lze setkat s mnoha okolnostmi, které přispívají k úspěšné obnově místa, a také s překážkami, které je nutno překonat. Cílem příspěvku je proto nalézt za pomoci polostrukturovaných rozhovorů s aktéry nejčastější faktory a překážky, které jsou spojeny s úspěšnou regenerací zemědělských brownfieldů v Jihomoravském kraji, a navrhnout možná doporučení pro zefektivnění regeneračních procesů. Realizovaný výzkum ukázal, že důležitým předpokladem úspěšné regenerace je přípravná fáze, ve které se rozhoduje o smysluplném využití brownfieldu. Dalším nezbytným krokem je vyřešení majetkoprávních vztahů, zajištění finančních prostředků, zpracování projektové dokumentace a prověření veškerých rizik, které by mohly regenerační aktivity zkomplikovat. Poté už záleží především na zainteresovaných aktérech, jejich motivaci, vzájemné spolupráci a promyšleném postupu, který dovede celý projekt k úspěšné finalizaci a následnému provozu.

Klíčová slova

brownfields zemědělského původu, regenerační proces, faktory a překážky, Jihomoravský kraj

Annotation

The article is focused on the regeneration process of agricultural brownfields in the South Moravian Region. The selected area was intensively used for agriculture in the past, and as a result of deagrarization, a large number of brownfields originated in this area. Unused and abandoned buildings bring many problems, they are often demolished, and subsequently, new buildings are built in their place. Regeneration, which is usually more complicated than demolition and new construction, can be a much better option, however, its result can be far more valuable. During regeneration, many circumstances can be encountered that contribute to the successful restoration of the site, as well as obstacles that need to be overcome. Therefore, the aim of the article is to find, with the help of semi-structured interviews with stakeholders, the most common factors and obstacles associated with the successful regeneration of the agricultural brownfields in the South Moravian Region and suggest possible recommendations for streamlining regeneration processes. The research showed that an essential prerequisite for successful regeneration is the preparatory phase, in which a decision is made on the meaningful use of the brownfield. The next necessary step is resolving the property law relationship, securing financial resources, processing project documentation, and examining all risks that could complicate the regeneration activities. After that, it depends mainly on the involved stakeholders, their motivation, mutual cooperation and a thoughtful procedure that bring the whole project to successful completion and subsequent operation.

Key words

agricultural brownfields, regeneration process, factors and barriers, South Moravian Region

JEL Classification: Q56, R11, R14

*****

POSTAGRÁRNÍ KRAJINA V SOUČASNÉM VELKOMĚSTĚ: MOŽNOSTI A VÝZVY. NA PŘÍKLADU PRAHA – TROJMEZÍ

Post-Agrarian Landscape in the Contemporary City: Possibilities and Challenges. On the Example of Prague – Trojmezí

MICHAEL PONDĚLÍČEK¹ – VLADIMÍRA ŠILHÁNKOVÁ²

¹*Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy* | ¹*Prague Institute of Planning and Development*

²*Institut veřejné správy a regionálních studií* | ²*Institute of Public Administr. and Regional Studies*
Masarykův ústav vyšších studií | *Masaryk Institute of Advanced Studies*
České vysoké učení technické v Praze | *Czech Technical University in Prague*

Anotace

Města v celém světě rostou a pod různě velkou kontrolou prorůstají okolní krajinu, spojují se a pohlcují plochy, které měly původně venkovský či zemědělský charakter. Tyto plochy až na výjimky byly dosud chápány jen jako volné nezastavěné území vhodné k další urbanizaci, aniž by se zkoumal jejich význam z hlediska jejich přírodní, rekreační a kulturní hodnoty. Článek se zabývá rozvojem měst ve vztahu k fragmentům postagrárních struktur v krajině a zaměřuje se na postagrární krajinu zarůstající do velkoměsta. Cílem článku je (v rámci existující výzkumné mezery) analyzovat problematiku postagrárních ploch a krajiny v rámci stávajících městských celků, a to zejména s ohledem na velkoměstské prostory středoevropských měst a navrhnout cesty, jak tyto plochy ochránit jako plochy pro rekreaci obyvatel města a zároveň významné kulturní dědictví. Článek je založen na analýze odborné literatury a dvou případových studiích Praha - Trojmezí a Berlín – Malchow, kde je ukázáno, jak lze budoucí využití těchto území možno řešit pomocí krajinných studií. Specifické a citlivé řešení postagrárních ploch krajinným plánem/studií a přírodě blízkým řešením tak může alespoň částečně korigovat stávající negativa a toto polopřírodní zázemí města může v rozvíjejícím se městském celku zajistit jednak přínos k rozvoji komunitního a organického zemědělství, ale i rekreační funkce v území, kde lze chodit se psem, jezdit na koni nebo na horském kole, a přitom neopustit komfort celkové urbanity velkoměsta.

Klíčová slova

postagrární krajina, velkoměsto, oblast Praha-Trojmezí, Berlín-Malchow

Annotation

Cities around the world are growing and under varying degrees of control they grow through the surrounding landscape, merging and absorbing areas that were originally rural or agricultural. These areas, with some exceptions, have hitherto been understood only as free undeveloped land suitable for further urbanization, without examining their importance in terms of their natural, recreational, and cultural value. The article deals with the development of cities in relation to fragments of post-agrarian structures in the landscape and focuses on the post-agrarian landscape overgrown into the city. The aim of the article is (within the existing research gap) to analyze the issue of post-agrarian areas and landscapes within existing urban units, especially about the metropolitan areas of Central European cities, and to propose ways to protect these areas as recreational areas for city inhabitants as well as an important cultural heritage. The article is based on an analysis of professional literature and two case studies Prague - Trojmezí and Berlin - Malchow, where it is shown how the future use of these areas can be solved by landscape studies. A specific and sensitive solution of post-agrarian areas by landscape plan / study and nature-friendly solution can at least partially correct the existing negatives and this semi-natural background of the city can ensure in the developing urban whole both a contribution to the development of community and organic agriculture, as well as recreational functions in the area where it is possible to walk a dog, ride a horse or mountain bike, and at the same time not to leave the comfort of the overall urbanity of the city.

Key words

postagrarian landscape, metropolitan city, area Praha-Trojmezí, Berlin-Malchow

JEL Classification: R52

*****

**PERCEPCE ZÁKLADNÍCH PROVOZNÍCH PARAMETRŮ PLÁNOVANÝCH
VYSOKORYCHLOSTNÍCH TRATÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ**
**Perception of Basic Operating Parameters of Planned High-Speed Routes
in the Czech Republic**

MILAN VITURKA¹ – VILÉM PAŘIL²

¹*Katedra regionální ekonomie a správy*

¹*Depart. of Regional Economics and Administration*

²*Katedra ekonomie*

²*Department of Economics*

Ekonomicko-správní fakulta

Faculty of Economics and Administration

Masarykova univerzita

Masaryk University

Anotace

Hlavním cílem článku je percepce potenciálních parametrů plánovaných vysokorychlostních tratí/VRT v České republice jako klíčové součásti aplikace originální metodiky multikriteriálního hodnocení veřejných projektů v oblasti dopravní infrastruktury. V tomto kontextu jsou příslušné analýzy orientovány na prognózy vývoje relevantních dopravních proudů zpracované na základě souborů dat o pohybu SIM karet od společnosti T-Mobile a dále oficiálních statistických informací, doplněných analýzami odpovídajících preferencí cestujících a konkrétních zkušeností s provozováním VRT ve vybraných evropských zemích. Praktickým výsledkem provedeného výzkumu jsou shromážděné informace o perspektivních provozních parametrech čtyř plánovaných VRT jako podkladu pro stanovení hlavních priorit daného investičního záměru. V tomto kontextu byl přijat důležitý závěr, že žádný z navržených projektů nesplňuje ekonomické kritérium užitečnosti a jejich účelnost tak může být objektivně prokázána pouze na základě využití metody multikriteriální analýzy.

Klíčová slova

doprava, vysokorychlostní trať, provozní parametry, hodnocení

Annotation

The main goal of the article is the perception of potential parameters of planned high-speed rails/HSR in the Czech Republic as a key part of the application of original methodology of multicriteria evaluation of public projects in the field of transport infrastructure. In this context, the relevant analyzes focus on forecasts of corresponding traffic flows based on T-Mobile SIM card data as well as on the basis official statistical information, supplemented by analyzes of appropriate passenger preferences and specific experiences with HSR operations in selected European countries. The practical result of the research is the gathered information on the perspective operating parameters of the four planned HSR as a basis for determining the main priorities of the investment plan. In this context, an important conclusion was reached that none of the proposed projects meets the economic criterion of usefulness and their effectiveness can be objectively demonstrated only on the basis of the use of multi-criteria analysis method.

Key words

transport, high-speed route, operating parameters, assessment.

JEL Classification: R11, O12

*****

HOSPODÁRENIE S MAJETKOM – PRIESTOR PRE VYROVNÁVANIE REGIONÁLNYCH ROZDIELOV? Property Management – Space for Balancing Regional Differences?

ELENA ŽÁRSKA

Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja | *Depart. of Public Administr. and Regional Develop.*
Národohospodárska fakulta | *Faculty of National Economy*
Ekonomická univerzita v Bratislave | *University of Economics in Bratislava*

Anotácia

Často skúmané je finančné hospodárenie samosprávnych krajov, no menej ich hospodárenie s majetkom. Cieľom príspevku je na ukazovateľoch hospodárenia s majetkom analyzovať stav v jednotlivých samosprávnych krajoch SR v časovom rade 15 rokov (2005 – 2019) a identifikovať rozdiely v spôsobe financovania a aj v efektívite narábania s majetkom. Pre dosiahnutie cieľa boli stanovené dve hypotézy: H1: Zvyšovanie majetkovej sily je dosahované rastom dlhu kraja a H2: Príjmový efekt z majetku kraja rastie s reprodukčnou silou majetku. Pre analýzu bola použitá metóda majetkovej bonity. Výsledky potvrdili H1 s tým, že zdrojom rastu majetku je aj rast dlhu (Žilinský, Trnavský, Prešovský kraj), no viaceré kraje významne využívajú aj ďalšie zdroje (Nitriansky, Košický, Trenčiansky). H2 sa potvrdila iba čiastočne – kraje hodnotu majetku zvyšovali, no príjem z neho nebol rozhodujúci. To indikuje, že budovali infraštruktúru, ktorou zabezpečujú zverené služby pre občanov. Analýza poukázala aj na jav, že celková hodnota majetku na obyvateľa vykazuje za celé obdobie výrazné regionálne rozdiely.

Kľúčové slová

samosprávny kraj, majetková bonita, kapitálové výdavky, zadlženosť

Annotation

The financial management of self-governing regions is often examined, but less so their property management. The aim of the paper is to analyze the situation in individual self-governing regions of the Slovak Republic in the time series of 15 years (2005 - 2019) and to identify differences in the method of financing and also in the efficiency of property management. To achieve the goal, two hypotheses were set: H1: The increase in property strength is achieved by increasing the region's debt and H2: The income effect from the region's assets increases with the reproductive power of the assets. The method property creditworthiness was used for the analysis. The results confirmed H1, stating that the source of asset growth is also debt growth (Žilina, Trnava, Prešov region), but several local authorities also significantly use other sources (Nitra, Košice, Trenčín). H2 was only partially confirmed – the regions increased the value of the property, but the income from it was not decisive. This indicates that they have built the infrastructure to provide entrusted services to citizens. The analysis also pointed to the phenomenon that the total value of assets per capita shows significant regional differences over the whole period.

Key words

self - governing region, property creditworthiness, capital expenditures, indebtedness

JEL Classification: G38, H74, R58

*****

MANAGEMENT A IMPLEMENTACE PROGRAMŮ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE NA PŘÍKLADU ESÚS

Management and Implementation of Territorial Cooperation Programmes on Example of EGTC

JIŘÍ DUŠEK¹ – ŠTĚPÁN KAVAN²

¹*Katedra managementu a marketingu služeb* | ¹*Management and Marketing Services Department*
²*Katedra právních oborů a bezpečnostních studií* | ²*Department of Law and Security Studies*
Vysoká škola evropských a regionálních studií | *College of European and Regional Studies*

Anotace

Evropská seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) byla vytvořena s cílem usnadnit přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci mezi členskými státy či jejich regionálními a místními orgány. ESÚS těmto partnerům umožňují realizovat společné projekty, sdílet odborné znalosti a zlepšovat koordinaci územního plánování. Na rozdíl od starších kooperačních struktur, které se zabývaly oblastí přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce před rokem 2007, Evropské seskupení pro územní spolupráci je právní osobou a jako takové umožňuje regionálním a místním orgánům z různých evropských států zakládat společné kooperační seskupení s právní subjektivitou. Tento příspěvek se zabývá analýzou Evropského seskupení pro územní spolupráci, nové formy přeshraniční spolupráce v rámci Evropské unie. Hlavním cílem příspěvku je analyzovat historický vývoj této spolupráce v letech 2008–2022 na základě vlastního výzkumu a studia relevantních dokumentů Výboru regionů (například EGTC Monitoring Report). Při hodnocení ESÚS lze hovořit o komparativní analýze časové i prostorové, protože srovnáváme různé jednotky nejen v čase, ale i z hlediska geografické lokace. Příspěvek diskutuje rostoucí význam ESÚS jako nástroje regionálního rozvoje, nerovnoměrný rozvoj v jednotlivých zemích (Maďarsko, Francie, Slovensko x Skandinávie, pobaltské státy, Velká Británie a Irsko), terminologické problémy a validitu databází ESÚS.

Klíčová slova

ESÚS, Evropské seskupení pro územní spolupráci, přeshraniční spolupráce, region

Annotation

European Groupings of Territorial Cooperation (EGTCs) were set up to facilitate cross-border, transnational and interregional cooperation between Member States or their regional and local authorities. EGTCs enable these partners to implement joint projects, share expertise and improve coordination of spatial planning. Unlike the older cooperation structures which governed cross-border, transnational and interregional cooperation before 2007, the European Grouping of Territorial Cooperation is a legal entity and as such, will enable regional and local authorities from different European states, to set up cooperation groupings with a legal personality. The contribution deals with an analysis of European Grouping of Territorial Cooperation, new form of cross-border cooperation in the European Union. The main objective of the submitted contribution is to analyse historical development of this cooperation between years 2008–2022, based on own research and study of relevant Committee of Regions documents (for example EGTC Monitoring Report). The assessment of the EGTC can be described as a comparative time and space analysis, because different units are being compared not just in time, but also from the point of view of their geographical location. The contribution discussed the growing relevance of the EGTC as instrument of regional development, uneven development in individual countries (Hungary, France, Slovakia x Scandinavia, the Baltic States, Great Britain and Ireland), terminological problems and validity of EGTC databases.

Key words

EGTC, European Grouping of Territorial Cooperation, Cross-border Cooperation, Region

JEL Classification: R11, O10

*****

LOCAL DEVELOPMENT ACTORS CLASSIFICATION IN THE CONTEXT OF THE SLOVAK LEAST DEVELOPED DISTRICT POLICY

Klasifikácia aktérov miestneho rozvoja v kontexte politiky podpory najmenej rozvinutých okresov Slovenska

LUKÁŠ VARECHA – KATARÍNA MELICHOVÁ

Ústav regionalistiky a rozvoja vidieka | *Institute of Regional and Rural Development*
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja | *Faculty of Europ. Studies and Regional Development*
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre | *Slovak University of Agriculture in Nitra*

Annotation

At the end of 2015, a policy of support for the least developed districts was introduced in the conditions of the Slovak Republic. It was conceived as a place-based policy with an emphasis on the involvement of local actors in the processes of its preparation and implementation in the districts. The aim of the paper is to categorize local actors involved in LDD policy on the basis of their attitudes towards selected aspects of the preparation and implementation of LDD policy Action plans in the districts. The local development actors were classified into four clusters, reflecting the polarization of actors to "those whose needs have been met" and critics of LDD policy processes. The attitudes identified in the clusters are mostly not linked to the sectoral affiliation nor the district in which the actor was located. However, they are linked to the status of the actor as a member of the Development board - they are strongly represented in two specific clusters: Satisfied actors and Critics of central level institutions. Most actors have been classified as critics of various aspects of the LDD policy. Specifically, those are overall critics of the LDD policy, critics of the policy reform and critics of the central government level.

Key words

least developed districts, development policy, local development actors

Anotácia

Na konci roku 2015 bola v podmienkach Slovenska zavedená politika podpory najmenej rozvinutých okresov. Bola koncipovaná ako place based politika s dôrazom na zapojenie miestnych aktérov na procesoch jej prípravy a implementácie v okresoch. Cieľom príspevku je kategorizovať miestnych aktérov zapojených do politiky NRO na základe ich postojov voči vybraným aspektom prípravy a implementácie Akčných plánov politiky NRO v okresoch. Aktéri boli klasifikovaní do štyroch zhlukov, pričom tieto odrážajú postoje aktérov ako „tých, ktorých potreby boli uspokojené“ a kritikov procesov politiky NRO. Postoje identifikované v zhlukoch sa prevažne neviažu na sektorovú afiliáciu ani na okres, v ktorom sa daný aktér nachádza. Viažu sa však na status aktéra ako člena Výboru pre rozvoj okresu – tí sú výrazne zastúpení v dvoch zo zhlukov: Uspokojení aktéri a Kritici centrálnej úrovne. Väčšina aktérov boli klasifikovaní ako kritici rôznych aspektov politiky NRO. Konkrétne ide o celkových kritikov politiky NRO, kritikov reformy politiky a kritikov centrálnej úrovne štátu.

Kľúčové slová

najmenej rozvinuté okresy, rozvojová politika, miestni aktéri

JEL Classification: R58, O20

*****

**ANALÝZA KVALITY ŽIVOTA SLOVÁKOV NA ZÁKLADĚ KORELACÍ INDEXU
L'UDSKÉHO ROZVOJA S VYBRANÝMI UKAZOVATEL'MI**
**Analysis of the Quality of Life of Slovaks Based on the Correlations of the HDI with
Selected Indicators**

MICHAELA KRASLANOVÁ – ZUZANA POLÁKOVÁ

Ústav štatistiky, operačného výskumu a matematiky | *Dep.. of Statistics, Operations Research and Math.*
Fakulta ekonomiky a manažmentu | *Faculty of Economics and Management*
Slovenská poľnohospodárska Univerzita v Nitre | *Slovak University of Agriculture in Nitra*

Anotácia

V mnohých rozvinutých krajinách už dlhodobo rastie príjem krajín vykazovaný výsledkom hospodárskej a obchodnej činnosti, napriek tomu spokojnosť obyvateľov so životom rastúci trend nevykazuje. Novodobé pohľady na kvalitu života zohľadňujú okrem ekonomických indikátorov, napr. príjem, spotreba, HDP na obyvateľa, index ľudského rozvoja a i., vo väčšej miere subjektívne hodnotenie. Cieľom príspevku bolo poukázať na existenciu resp. neexistenciu závislosti medzi vývojom kvality života na Slovensku pomocou indexu ľudského rozvoja a rôznymi subjektívne zvolenými premennými - spotreba esenciálnych komodít pšeničná múka a chlieb, ale i objektívne selektovanými premennými - odvrátiteľnou úmrtnosťou, rokmi zdravého života, sobášnosťou a priemerným vekom. Pekárske komodity boli zaradené k danému skúmaniu z dôvodu, že okrem ostatných ukazovateľov sme mali za parciálny cieľ skúmať, či a ako má konzumácia esenciálnych potravín ako sú práve napr. chlieb vplyv na kvalitu života. V článku boli zistené na základe viacnásobnej regresie v softvéri SAS korelácie medzi indexom ľudského rozvoja a mediánovým vekom, rokmi zdravého života a v neposlednom rade konzumáciou chleba a pšeničnej múky.

Kľúčové slová

index ľudského rozvoja, kvalita života, regresia

Annotation

In many developed countries, the income of countries because of economic and trade activity has been growing for a long time, although the satisfaction of the population with life does not show a growing trend. Modern views on quality of life consider, in addition to economic indicators, e.g., income, consumption, GDP per capita, human development index, etc. to a greater extent, subjective evaluation. The aim of the article was to point out the existence or the absence of dependence between the development of quality of life in Slovakia using the human development index and various subjectively selected variables such as consumption of essential commodities such as wheat flour and bread but also avoidable mortality, years of healthy life, crude marriage rate and median age. Bakery commodities were included in the survey because, among other indicators, we had the partial goal of examining whether and how the consumption of essential foods such as e.g., bread affects quality of life. The article found the dependence between the consumption of the mentioned commodities, the median age, years of healthy life and the IRL based on multiple regression in the SAS software.

Key words

human development index, quality of life, regression

JEL Classification: C30, C87, I15

*****

**LOKÁLNÍ, REGIONÁLNÍ NEBO ZAHRANIČNÍ? PREFERENCE POTRAVIN
OBYVATEL JIHOMORAVSKÉHO KRAJE**
**Local, Regional or Foreign? Food Preferences of Inhabitants of
the South Moravian Region**

JOSEF SMOLÍK

Ústav sociálních studií | *Department of Social Studies*
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií | *Faculty of Regional Develop. and Intern. Studies*
Mendelova univerzita v Brně | *Mendel University in Brno*

Anotace

Předložený článek se věnuje výzkumu preferencí potravin u obyvatel Jihomoravského kraje. Text se zaměřuje na výzkum postojů, přičemž zkoumá, zda respondenti preferují při nákupu lokální či regionální potraviny. Výzkum také představuje informace, které se týkají značení regionálních potravin. Cílem textu je představit teoretické poznatky o značení regionálních potravin na základě relevantní literatury, a také zjistit, zda se spotřebitelé těmito informacemi nechají inspirovat či přímo jsou stěžejními informacemi při jejich nákupu. Data vychází i z uskutečněného dotazníkového šetření z února a března 2022. Za hlavní výsledky textu lze považovat představení jednotlivých značek pro regionální potraviny, ale i zjištění preferencí u spotřebitelů v Jihomoravském kraji. Značení potravin může mít vliv na spotřební chování a výběr potravin při nákupu. Otázkou však je, zda systém značení spotřebitelé znají, využívají a má vliv na výběr těchto potravin. Na tyto výzkumné otázky se pokusil odpovědět tento text. Výsledky sociologického šetření lze vnímat jako příspěvek do diskuse ohledně podpory regionálních potravin. Hlavním zjištěním je nárůst online nákupů během pandemie Covid-19. Lze očekávat, že i v následujících letech se problematika regionálních potravin bude dynamicky vyvíjet i s ohledem na diskuse týkající se potravinové soběstačnosti.

Klíčová slova

regionální potravina, spotřební chování, sociologické šetření, potravinová soběstačnost, logo

Annotation

The article deals with the research of food preferences among the inhabitants of the South Moravian Region. The text focuses on attitudes research, examining whether respondents prefer local or regional food when buying. Research also provides information of regional food labeling. The aim of the text is to present theoretical knowledge about the labeling of regional foods on the basis of relevant literature, and also to find out whether consumers are inspired by this information or whether these are key information when buying them. The data are also based on a questionnaire survey conducted from February and March 2022. The main results of the text can be considered the presentation of particular brands for regional foods, as well as finding out the preferences of consumers in the South Moravian Region. Food labeling can influence consumer behavior and food selection when shopping. However, the question is whether consumers know, use and are influenced by the labeling system. This text tried to answer these research questions. The results of the sociological survey can be seen as a contribution to the debate on the promotion of regional foods. The main finding is the increase of online shopping during the Covid-19 pandemic. It can be expected that the issue of regional foods will continue to develop dynamically in the coming years, also with regard to discussions concerning food self-sufficiency.

Key words

regional food, consumer behaviour, sociological survey, food self-sufficiency, logo

JEL Classification: L66, M31, Q13

*****

VIACKRITERIÁLNA ANALÝZA SOCIOEKONOMICKÝCH DETERMINANTOV POTRAVINOVEJ DOSTAČNOSTI V REGIÓNOCH V4 Multicriteria Analysis of Socio-Economic Determinants of Food Security in V4 Regions

MÁRIA VARGOVÁ – ZLATA SOJKOVÁ

Ústav štatistiky, operačného výskumu a matematiky
Fakulta ekonomiky a manažmentu
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Institute of Statistics, Operations Research and Math.
Faculty of Economics and Management
Slovak University of Agriculture in Nitra

Anotácia

Cieľom príspevku je hodnotenie úrovne potravinovej dostatočnosti v 37 regiónoch Vyšehradskej skupiny na úrovni NUTS-2 z hľadiska vplyvu sociálno-ekonomických ukazovateľov. Hodnotíme trinásť ukazovateľov reprezentujúcich 6 sociálno-ekonomických oblastí, a to chudobu a sociálne vylúčenie, prácu, vzdelanie, ekonomické účty, zdravotníctvo a výskum a vývoj. Údaje sú získané z Eurostatu za obdobie rokov 2019 – 2020. Úroveň potravinovej dostatočnosti v NUTS-2 regiónoch hodnotíme agregovaním trinástich ukazovateľov do jedného komplexného indexu prostredníctvom metódy I-vzdialenosti. Regióny sú rozdelené do piatich skupín podľa úrovne potenciálneho rizika potravinovej nedostatočnosti pomocou zhlukovej analýzy na základe k-priemerov. Najvýraznejšie rozdiely prevládajú medzi skupinami regiónov v miere závažnej materiálnej deprivácie, z hľadiska úrovne hrubého domáceho produktu, taktiež v podiele vládnych výdavkov na výskum a vývoj, v miere nezamestnanosti a v dojčenskej úmrtnosti. Z výsledkov môžeme ďalej konštatovať, že 54% regiónov V4 je minimálne ohrozených potravinovou neistotou, 35% regiónov je stredne ohrozených a 11% z nich je značne ohrozených výskytom potravinovej neistoty. Potravinovou neistotou sú najmenej ohrozené regióny NUTS-2 hlavných miest krajín V4. Naopak, najzraniteľnejšie sú regióny východného a juhozápadného Maďarska, ako aj východného Slovenska.

Kľúčové slová

potravinová dostatočnosť, Vyšehradska skupina, NUTS 2, I-distance metóda, zhluková analýza

Annotation

The research's goal is to evaluate the level of food security in 37 Visegrad group regions at the NUTS-2 level in terms of the impact of socio-economic indicators. We evaluate thirteen variables that cover six socio-economic areas: poverty and social exclusion, employment, education, economic accounts, health, and research and development. The data were acquired from Eurostat for period of years 2019-2020. We evaluate NUTS-2 regions' level of food security by aggregating thirteen indicators into one complex index using I-distance method. According to the level of potential food insecurity risk, the regions are divided into five similar groups using k-means method of cluster analysis. We discovered that the most significant differences between groups of regions exist in the terms of severe material deprivation, gross domestic product, as well as the share of government R&D expenditure, unemployment rate, and infant mortality. According to the findings, 54 percent of V4 regions are at minimal risk of food insecurity, 35 percent are moderately at risk, and 11 percent are at risk of food insecurity. The V4 capitals' NUTS-2 regions are the least vulnerable to food insecurity. On the contrary, eastern, and southern Hungarian regions, as well as Eastern Slovakia, are the most vulnerable.

Key words

food security, Visegrad Group, NUTS 2, I-distance method, cluster analysis

JEL Classification: C38, C43

*****

KONVENČNÉ VS. ALTERNATÍVNE PREDAJNE POTRAVIN: PERCEPCIA SPOTREBITEĽOV NA SLOVENSKU

Conventional vs Alternative Grocery Stores: Consumer Perception in Slovakia

PETRA HENCELOVÁ¹ – FRANTIŠEK KRÍŽAN¹ – KRISTÍNA BILKOVÁ² – KATARÍNA ČULÁKOVÁ²

¹Katedra regionálnej geografie a rozvoja regiónov
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského v Bratislave

¹Depart. of Regional Geography and Reg. Develop.
Faculty of Natural Sciences
Comenius University in Bratislava

²Geografický ústav SAV, v. v. i.
Slovenská akadémia vied

²Institute of Geography
Slovak Academy of Sciences

Anotace

Cieľom príspevku je zhodnotenie nákupného správania spotrebiteľov na Slovensku (n=1004) a ich percepcie na výrobky predávané vo veľkometrážnych predajniach a na farmárskych trhoch. Pri hľadaní špecifik sme pristúpili k segmentácii spotrebiteľov podľa pohlavia a príjmu. Hypotézy sme testovali pomocou chí-kvadrát, Mann-Whitney U a Kruskal-Wallisovho testu. Spotrebiteľia si pre najčastejší nákup potravín, drogerie a iného tovaru dennej spotreby vyberajú najmä veľkometrážne predajne typu supermarket a hypermarket. Tieto predajne podľa percepcie spotrebiteľov neponúkajú zdravšie a kvalitnejšie potraviny, ale ponúkajú lacnejšie potraviny. Rozdiely v takejto percepcii neboli potvrdené medzi mužmi a ženami. Tvrdenie, že supermarkety a hypermarkety ponúkajú zdravšie a kvalitnejšie potraviny závisí od rôznych príjmových skupín spotrebiteľov. Z výsledkov výskumu vyplýva, že percepcia spotrebiteľov na farmárske trhy nezávisí od ich segmentácie podľa pohlavia a príjmu. Výnimku tvorí štatisticky významný vzťah medzi mužmi a ženami a ich percepciou, že výrobky predávané na farmárskych trhoch sú lacnejšie ako výrobky v bežných obchodoch. Vo všeobecnosti spotrebiteľia súhlasia s tvrdením, že výrobky predávané na farmárskych trhoch sú zdravšie a kvalitnejšie ako výrobky v bežných obchodoch. Zároveň nesúhlasia s tvrdením, že výrobky predávané na farmárskych trhoch sú lacnejšie ako výrobky v bežných obchodoch.

Klíčová slova

percepcie spotrebiteľov, supermarket a hypermarket, farmárske trhy, Slovensko

Annotation

The aim of the paper is to evaluate the shopping behavior of consumers in Slovakia (n=1004) and their perceptions of products sold in large stores and farmers' markets. In search of specifics, we proceeded to consumer segmentation by gender and income. To test the hypotheses we used the Chi-square, Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis tests. Consumers choose large supermarket and hypermarket stores for the most frequent purchases of food and other daily consumer goods. According to consumer perceptions, these stores do not offer healthier and better quality food, but cheaper. Differences in such perception were not confirmed between men and women. The claim that supermarkets and hypermarkets offer healthier and better quality food depends on different income groups of consumers. Research shows that consumers' perceptions of farmers' markets do not depend on gender and income. An exception is the statistically significant relationship between men and women and their perception that products sold at farmers' markets are cheaper than in regular shops. In general, consumers agree that products sold at farmers' markets are healthier and better quality than products in regular shops. At the same time, they disagree that products sold at farmers' markets are cheaper than products in regular shops.

Key words

consumer's perceptions, supermarket and hypermarket, farmers markets, Slovakia

JEL Classification: D12, Q10, Z13

*****

PANDEMICKÉ NAKUPOVANIE: PRÍKLAD SLOVENSKEJ A SRBSKEJ STRIEBORNEJ GENERÁCIE

Pandemic Purchasing: an Example on Silver Generation in the Slovak and Serbia Republic

MIROSLAVA TREMBOŠOVÁ – MARTIN ŠRAMKA

*Katedra geografie, geoinformatiky a reg. rozvoja
Fakulta prírodných vied a informatiky
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre*

*Dep. of Geography, Geoinf. and Reg. Develop.
Faculty of Natural Sciences and Information
Constantine the Philosopher University in Nitra*

Anotace

Súčasná pandémia COVID-19 nespôsobila len globálne obavy týkajúce sa zdravotných problémov jednotlivcov ale spustila aj zmenu správanie spotrebiteľov. Aj keď len čas ukáže, či tieto zmeny budú dočasné alebo trvalé, môžeme začať sledovať zmenu, ako pandémia ovplyvňuje demografické nákupné správanie. Mnohými štúdiami je potvrdené, že silver generácia nie je homogénna skupina a je najviac ovplyvnená pandémiou. Cieľom príspevku je skúmanie spotrebiteľských návykov a vzorcov seniorov pri nákupoch počas pandémie v roku 2021 v mestách Nitra (Slovensko) a Báčsky Petrovec (Srbsko). Segmentačným faktorom bude vek. Potvrdili sa výsledky skorších prieskumov z roku 2020, že mladší seniori 50-64 rokov sú heterogénnou skupinou s vyššou variabilitou odpovedí ako seniori 65+. V dôsledku väčšej izolácie a väčšieho obmedzenia pohybu boli ľudia vo veku 65 a viac rokov menej variabilní v odpovediach na nákup potravín. Účelom tejto štúdie je rozšíriť vedomostnú základňu o postojoch a nákupnom správaní silver generácie počas pandémie porovnaním výsledkov z dvoch európskych krajín, vyhodnotených Pearsonovým koeficientom kontingencie. Výsledky výskumu potvrdili predpoklad segmentovania seniorov podľa veku. U mladších seniorov sa prejavila väčšia variabilnosť v odpovediach ako u skupiny starších seniorov. Všetci slovenskí seniorskí respondenti uviedli zmenu nakupovania potravín počas pandémie (100%), ale v Srbsku 6% nezmenilo počas pandémie spôsob nakupovania.

Kľúčové slová

pandemické nakupovanie, strieborná generácia, seniorská komunita, nákupné správanie, slovenskí a srbskí spotrebiteľia

Annotation

Current COVID-19 pandemic has not only caused global concerns about individuals' health problems, but it has also triggered a change in consumer behavior. Even if only time will tell whether these changes will be temporary or permanent, we can begin to observe the change in how the pandemic affects demographic shopping behavior. Many studies confirm that the silver generation is not a homogeneous group and is most affected by the pandemic. The aim of the paper is to examine the consumer habits and patterns of seniors when buying food during the pandemic in 2021 in Nitra city (Slovakia) and Báčsky Petrovec (Serbia). The segmentation factor is their age. The results of earlier surveys from 2020 confirmed that the seniors aged 50-64 are a heterogeneous group with higher variability of responses. Due to the greater isolation and greater restriction of movement, people aged 65 and over were less variable in their responses to food purchases. The purpose of this study is to broaden the knowledge base about the attitudes and buying behavior of the silver generation during the pandemic by comparison from two European countries, evaluated by Pearson contingency coefficient. The results of the research confirmed the assumption of segmentation of seniors by age. Younger seniors showed greater variability in responses than the group of older seniors. All Slovak senior respondents reported a change in food purchases during the pandemic (100%), but in Serbia 6% did not change their purchasing practices during the pandemic.

Key words

pandemic purchasing, silver generation, senior community, shopping behavior, Slovakian and Serbian consumers

JEL Classification: R21, R23

*****.

EU COHESION AFTER COVID-19: WHAT ARE THE NEW TRENDS FOR THE RESILIENT FUTURE?

Soudržnost EU po COVIDu-19: Jaké jsou nové trendy pro odolnou budoucnost?

MICHAELA STANIČKOVÁ – LUKÁŠ MELECKÝ

Katedra mezinárodních ekonomických vztahů | *Department of International Economic Relations*
Ekonomická fakulta | *Faculty of Economics*
VŠB – Technická univerzita Ostrava | *VSB - Technical University of Ostrava*

Annotation

COVID-19 pandemic presents a significant challenge for the entire European Union. National, regional and local communities are on the front line in countering the disease and its socio-economic impact. Solidarity and responsibility across our societies and between Member States are key to overcoming this challenge. COVID-19 intensified and accelerated the debate on the resilience of regional economies not only to respond to exogenous shocks but how to shape viable environments. These are systems that meet today's demands and future challenges. In the first line, especially, the green and digital transitions' potential is highlighted as new drivers of EU growth. New economic, social and territorial disparities may appear without appropriate policy action. The aim is that the cohesion policy should respond to these challenges and, in particular, ensure that place-based, multilevel, and partnership-led approaches continue to improve cohesion while building on synergies and mainstreaming cohesion objectives into other policies and instruments. Via literature review method, the paper aims to summarise the fundamental aspects of the EU Cohesion Policy not only for the programming period 2021-2027 but in the long-term perspectives, i.e., cohesion towards 2050. How will the EU Cohesion Policy help in the future? The transition to carbon-neutrality will transform the EU's economy. The digital transition is moving forward at different speeds across the EU. The EU Cohesion Policy will become more flexible, drawing on the lessons from the pandemic, to adapt more easily to unexpected shocks, e.g., by a higher flexibility in transferring resources.

Key words

cohesion, COVID-19, European Union, regional disparities, resilience

Anotace

Pandemie COVID-19 představuje velkou výzvu pro celou Evropskou unii. Národní, regionální a místní komunity jsou v první linii v boji proti této nemoci a jejím socioekonomickým dopadům. Solidarita a odpovědnost napříč našimi společnostmi a mezi členskými státy jsou klíčem k překonání této výzvy. COVID-19 zintenzivnil a urychlil debatu o odolnosti regionálních ekonomik nejen jak reagovat na exogenní otřesy, ale jak utvářet životaschopná prostředí. Jsou to systémy, které splňují dnešní požadavky a budoucí výzvy. V první řadě to znamená, že potenciál zelené a digitální transformace se ukazuje jako nová hnací síla růstu EU. Bez vhodných politických opatření, se mohou objevit nové ekonomické, sociální a územní rozdíly. Cílem je, aby politika soudržnosti na tyto výzvy reagovala, a zejména aby byla schopna zajistit, aby místní, víceúrovňové a partnerské přístupy nadále zlepšovaly soudržnost a zároveň stavěly na synergiích a začleňovaly cíle soudržnosti do jiných politik a nástrojů. Na základě metody literární rešerše, příspěvek si klade za cíl sumarizovat základní aspekty politiky soudržnosti EU nejen pro programové období 2021-2027, ale i v dlouhodobých perspektivách, tedy soudržnost do roku 2050. A jak pomůže politika soudržnosti EU v budoucnu? Přejít na uhlíkovou neutralitu promění ekonomiku EU. Digitální přechod postupuje v EU různou rychlostí. Politika soudržnosti EU bude pružnější a bude čerpat z ponaučení z pandemie, aby se snadněji přizpůsobila neočekávaným otřesům, např. vyšší flexibilita převodu zdrojů.

Klíčová slova

soudržnost, COVID-19, Evropská unie, regionální disparity, odolnost

JEL Classification: O52, P41, R11

*****

CAPITAL EXPENDITURES OF LOCAL SELF-GOVERNMENTS IN CRISIS Kapitálové výdavky miestnych samospráv v krízových obdobiach

VIERA PAPCUNOVÁ^{1,2} – JARMILA HUDÁKOVÁ² – MICHAL LEVICKÝ²

¹*Katedra regionální ekonomie a správy
Ekonomicko-správní fakulta
Masarykova univerzita* | ¹*Depart. of Regional Economics and Administration
Faculty of Economics and Administration
Masaryk University*

²*Ústav ekonomiky a manažmentu
Fakulta prírodných vied a informatiky
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre* | ²*Institute of Economics and Management
Faculty of Natural Sciences and Informatics
Constantine the Philosopher University in Nitra*

Annotation

Despite the fiscal decentralization, local self-governments in Slovak and Czech Republic are dependent on state budget revenues and are therefore very sensitive and responsive to any changes at the national level. The financial crisis, as well as the COVID-19 pandemic, have significantly affected the financial management of local self-governments. Most articles deal with the impact of crises on the current budget of municipalities. The aim of the paper is to analyze capital expenditures in two crisis periods - the global financial crisis and the COVID-19 pandemic at the level of local self-governments in Slovak and Czech Republic. From the point of view of the financial crisis, we analyze time period 2007-2012 and from the point of view of the COVID-19 pandemic, we analyze the period 2017-2020. As a base we used the data from the evaluation of the results of budget management of municipalities in Slovak Republic and data from Slovak and Czech Statistical Office. The analysis showed that the financial crisis did not have a significant impact on municipal capital expenditures, but the COVID-19 pandemic caused them to decline. In terms of structure, the biggest share was accounted for by capital expenditures associated with investment purchases (Slovak Republic on average 94%, Czech Republic 88%).

Key words

capital expenditures, local self-government, investment purchases, global financial crisis, pandemic COVID-19

Anotácia

Napriek uskutočnenej fiškálnej decentralizácii sú miestne samosprávy na Slovensku aj v Čechách závislé na príjmoch zo štátneho rozpočtu a preto veľmi citlivo vnímajú a reagujú na akékoľvek zmeny na národnej úrovni. Finančná kríza, ale aj pandémie COVID-19 výrazným spôsobom ovplyvnili aj finančné hospodárenie miestnych samospráv. Väčšina článkov sa venuje dopadu kríz na bežný rozpočet obcí. Cieľom príspevku je analýza kapitálových výdavkov v dvoch krízových obdobiach – finančná kríza a pandémia COVID-19 na úrovni miestnych samospráv v Slovenskej a Českej republike. Z pohľadu finančnej krízy je analyzované obdobie rokov 2007-2012 a z pohľadu pandémie COVID-19 analyzujeme obdobie rokov 2017-2020. Ako podklad sme použili údaje z hodnotenia výsledkov rozpočtového hospodárenia obcí SR a údaje Štatistického úradu SR a Českého štatistického úradu. Analýza ukázala, že finančná kríza nemala výrazný dopad na kapitálové výdavky obcí, avšak pandémia COVID-19 spôsobila ich pokles. Z hľadiska štruktúry najväčší podiel tvorili v oboch krízových obdobiach kapitálové výdavky spojené s investičnými nákupmi (v SR v priemere 94%, v ČR 88%).

Kľúčové slová

kapitálové výdavky, miestna samospráva, investičné nákupy, globálna finančná kríza, pandémia COVID-19

JEL Classification: H72, H83, R50

*****

COVID-19 V ČESKÉ REPUBLICE: DEMOGRAFICKÉ ASPEKTY, ZDRAVOTNICKÁ INTERVENCE A PROSTOROVÉ SOUVISLOSTI

COVID-19 in the Czech Republic: Demographic Aspects, Health Intervention and Spatial Implications

DANA HÜBELOVÁ¹ – BORIS KLÍMA¹ – ALICE KOZUMPLÍKOVÁ² – BEATRICE-ELENA CHROMKOVÁ MANEA¹

¹Ústav sociálních studií | ¹Department of Social Studies

²Ústav environmentalistiky a přírodních zdrojů | ²Depart. of Environmental and Natural Resources
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií | Faculty of Regional Development and Internat Studies
Mendelova univerzita v Brně | Mendel University in Brno

Anotace

Nástup a vývoj pandemie COVID-19 vyvolal řadu otázek, včetně problematiky determinant zdraví, které jsou (potenciálně) rizikové pro šíření i průběh onemocnění a mohou prohlubovat regionální nerovnosti ve zdraví. Cílem příspěvku je analyzovat demografické ukazatele (podíl obyvatel ve věku 65 a více let a naděje dožití) a indikátory zdravotnické intervence (počet lůžek a počet lékařů/1000 obyv.) v souvislosti s onemocněním způsobeným virem COVID-19 (podíl nakažených a smrtelnost nakažených virem COVID-19 v okresech České republiky). Data z roku 2020 a 2021 jsou analyzována za využití korelační analýzy (Pearsonův korelační koeficient), faktorové a shlukové analýzy. Z výsledků vyplývá, že mezi podílem nakažených osob a smrtelností na COVID-19 je středně silná závislost. Faktorová analýza prokázala, že čím vyšší jsou podíly osob ve věku 65 a více let, tím vyšší jsou hodnoty podílu nakažených osob a počtu úmrtí (smrtelnosti). Pozitivní situace v hodnocených ukazatelích je ve shluku okresů Brno-město a Ostrava-město, naopak nepříznivá situace je ve shluku okresů Český Krumlov, Domažlice, Jeseník, Prachatice, Rakovník, Rokycany a Tachov. Poloha okresů a indikátory zdravotnické intervence vytvářejí regionální diference a způsobují nerovnosti ve zdraví.

Klíčová slova

regionální nerovnosti ve zdraví, determinanty zdravím, smrtelnost na onemocnění COVID-19

Annotation

The emergence and progress of the COVID-19 pandemic has raised a number of issues, including the determinants of health that are (potentially) at risk for the spread and progression of the disease and may exacerbate regional health inequalities. The aim of this paper is to analyse demographic indicators (proportion of population aged 65 years and over and life expectancy) and indicators of health intervention (number of beds and number of doctors/1000 inhabitants) in relation to the COVID-19 diseases (proportion of infected and mortality of those infected with COVID-19 virus in districts of the Czech Republic). Data from 2020 and 2021 are analysed using correlation analysis (Pearson correlation coefficient), factor and cluster analysis. The results show that there is a moderate relationship between the proportion of infected persons and COVID-19 mortality. Factor analysis showed that the higher the proportions of persons aged 65 years and over, the higher the values of proportion of infected persons and the number of deaths (mortality). A favourable position in the evaluated indicators is in the cluster of districts of Brno-město and Ostrava-město, while an unfavourable position was identified in the cluster of districts of Český Krumlov, Domažlice, Jeseník, Prachatice, Rakovník, Rokycany and Tachov. The location of the districts and the indicators of health intervention create regional differentiations and cause health inequalities.

Key words

regional health inequalities, determinants of health, mortality from COVID-19 diseases

JEL Classification: I14, I12

*****

ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOST V KONTEXTE KVALITY ŽIVOTA V MESTE NITRA PRED PANDÉMIOU COVID-19

Healthcare in the Context of Quality of Life in the City of Nitra before the COVID-19 Pandemic

KATARÍNA VILINOVÁ

Katedra geografie, geoinformatiky a reg. rozvoja | *Dept. of Geography, Geoinf. and Reg. Develop.*
Fakulta prírodných vied a informatiky | *Faculty of Natural Sciences and Informatics*
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre | *University of Constantine the Philosopher in Nitra*

Anotácia

Významným aspektom z hľadiska zdravotného stavu obyvateľstva je hodnotenie kvality života sledovaním vybraných ukazovateľov, ku ktorým možno zaradiť aj zdravotnú starostlivosť. Záujem o zdravotný stav obyvateľstva sa dnes zintenzívňuje. Medzi hlavné dôvody patria spoločenské, politické, ekonomické zmeny ale v súčasnosti tiež prebiehajúca pandémia súvisiaca so šírením vírusu COVID-19. Je súčasťou mnohých hodnôt, ktoré zaraďujeme do kvality života. Vylepšenie úrovne zdravia populácie je úlohou veľmi závažnou. Zároveň je zdravotná starostlivosť veľmi dôležitým faktorom zdravia, ktorú spájame s kvalitou života. Predmetom nášho záujmu v predkladanom príspevku bolo získavanie údajov s výrazne subjektívnym charakterom zameraným na problematiku zdravotnej starostlivosti v meste Nitra. Pri výbere metód sme uprednostnili dotazníkovú metódu založenú na nami zostavenom dotazníku. Otázky boli zamerané na zistenie názorov, postojov a hodnotenia zdravotnej starostlivosti ako indikátora kvality života obyvateľov. Výskum sme realizovali roku v 2019 na vzorke 509 respondentov v meste Nitra. Cieľom príspevku bolo metódou percepcie analyzovať subjektívne vnímanie zdravotnej starostlivosti v meste Nitra. Na základe získaných údajov možno konštatovať, že pre obyvateľov Nitry je dôležité najmä poskytovanie zdravotnej starostlivosti, prístup k zdravotnej starostlivosti, spolu s dĺžkou čakacej doby na prijatie. Najdôležitejším faktorom zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov mesta Nitra je spokojnosť s poskytovanou zdravotnou starostlivosťou. Najnegatívnejšie respondenti vnímali dĺžku čakacej doby na prijatie vyšetrenia.

Kľúčové slová

zdravotná starostlivosť, kvalita života, percepcia, Nitra

Annotation

An important aspect in terms of the health status of the population is the evaluation of quality of life by monitoring selected indicators, which can include health care. Interest in the health of the population is intensifying today. The main reasons include social, political, economic changes, but also the ongoing pandemic related to the spread of the COVID-19 virus. It is part of many values that we place in our quality of life. Improving the health level of the population is a very serious task. At the same time, healthcare is a very important factor in health, which is related to quality of life. The subject of our interest in the presented paper was the acquisition of data with a highly subjective character focused on the issue of health care in the city of Nitra. When choosing methods, we therefore preferred a questionnaire method based on our questionnaire. The questions were aimed at finding out the opinions, attitudes and evaluation of health care as an indicator of the quality of life of the population. We conducted the research in 2019 on a sample of 509 respondents (the field and 261 online) in the city of Nitra. The aim of the paper was to analyze the subjective perception of health care in the city of Nitra by the method of perception. Based on the research, it can be stated that the provision of health care, access to health care, together with the length of the waiting time for admission is especially important for the inhabitants of Nitra. However, the most important factor in health care for the inhabitants of Nitra is satisfaction with the health care provided. The most negative respondents perceived the length of the waiting time for admission.

Key words

health care, quality of life, Nitra, perception

JEL Classification: I14, C10

*****

BEHAVIORÁLNE ZMENY V CESTOVNOM RUCHU V ČASE PANDÉMIE COVID-19 V KRAJINÁCH SVETA

Behavioral Changes in Tourism During the Covid-19 Pandemic in the Countries of the World

JANKA BERESECKÁ¹ – EVA MATEJKOVÁ² – VERONIKA SVETLÍKOVÁ¹

¹Ústav regionalistiky a rozvoja vidieka
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

¹Institute of Regional Studies and Rural Develop.
Faculty of European Studies and Regional Develop.
Slovak University of Agriculture in Nitra

²Ústav štatistiky, operačného výskumu a matematiky
Fakulta ekonomiky a manažmentu
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

²Institute of Statistics, Operation Research and Math.
Faculty of Economy and Management
Slovak University of Agriculture in Nitra

Anotácia

Cestovný ruch vnímaný ako ekonomická veľmoc tvoriaca 10 % svetového HDP, 30 % exportu služieb a 1 z 10 pracovných miest na svete, je jedným z najviac postihnutých odvetví, pokiaľ ide o príjmy a zamestnanosť, keďže akékoľvek obmedzenie pohybu ľudí v rámci krajín a medzi nimi má na tento sektor negatívny vplyv. Cieľom príspevku je určiť, ktoré krajiny sú najviac závislé od odvetvia cestovného ruchu a identifikovať trendy na bezpečné obnovenie sektora cestovného ruchu ako dôležitého nástroja na dosiahnutie dlhodobej, udržateľnej a inkluzívnej budúcnosti. Príspevok čerpá vybrané údaje z databázy World Travel & Tourism Council a poskytuje analýzu potenciálneho účinku pandémie COVID-19 na cestovný ruch v 33 krajinách sveta, s využitím 8 ukazovateľov. V práci bola použitá metóda zhlukovej analýzy. Na základe výsledkov zhlukovej analýzy sa krajiny rozdelili do štyroch zhlukov. Tie kvantifikujú potenciálne zmeny v správaní účastníkov cestovného ruchu ako dôsledky cestovania a obmedzení mobility, psychologických a ekonomických faktorov. V závere uvádzame hnacie faktory zmien v správaní spotrebiteľov v podobe viacerých scenárov.

Kľúčová slova

spotrebiteľské správanie, dopyt v cestovnom ruchu, pandémie Covid-19

Annotation

Perceived as an economic power accounting for 10% of world GDP, 30% of services exports and 1 in 10 jobs in the world, tourism is one of the most affected sectors in terms of income and employment, as any restriction on the movement of people within and between countries has a negative impact on this sector. The aim of the paper is to identify which countries are most dependent on the tourism sector and to identify trends for the safe recovery of the tourism sector as an important tool for achieving a long-term, sustainable and inclusive future. The paper draws selected data from the World Travel & Tourism Council database and provides an analysis of the potential impact of the COVID-19 pandemic on tourism in 33 countries, using 8 indicators. The method of cluster analysis was used in the work. Based on the results of the cluster analysis, the countries were divided into four clusters. They quantify potential changes in the behaviour of tourism participants as a consequence of travel and mobility constraints, psychological and economic factors. Finally, we present the drivers of changes in consumer behaviour in the form of several scenarios.

Key words

consumer behaviour, tourism demand, Covid-19 pandemic

JEL Classification: Z32, Z33

*****

**TURISTICKÁ ATRAKTIVITA MĚST ČR VE SVĚTLE NÁVŠTĚVNOSTI
ZAHRANIČNÍCH TURISTŮ 2018 A 2020**
**Tourist Attractiveness of Cities in the Czech Republic in the Spotlight of Foreign
Tourism from 2018 to 2020**

JIŘÍ VYSTOUPIL – MARTIN ŠAUER – HELENA KUBÍČKOVÁ

<i>Katedra regionální ekonomie a správy Ekonomicko-správní fakulta Masarykova univerzita</i>	<i>Dep. of Regional Economics and Administration Faculty of Economics and Administration Masaryk university</i>
--	---

Anotace

Cílem článku je porovnat turistickou atraktivitu měst České republiky z pohledu zahraničních turistů před pandemií COVID-19 (2018) a v období jejího vrcholu (2020). Z mnoha možných přístupů k hodnocení turistické atraktivity měst byl vybrán ukazatel intenzity zahraničního cestovního ruchu (poměr přenocování ku počtu obyvatel) a doplňkově podíl přenocování zahraničních turistů ve vybraných městech ČR. Pro analýzy a hodnocení bylo vybráno 191 měst nad 5000 obyvatel. Výsledky potvrdily jednak jasnou dominanci Prahy (69 % všech zahraničních přenocování v roce 2018, ukazatel intenzity zahraničního CR 12,3) a celkově dominantní postavení 42 městských památkových rezervací (92 % přenocování zahraničních turistů, ukazatel intenzity 7,6) a především lázeňských měst v témže roce (14,7 % přenocování zahraničních turistů, ukazatel intenzity téměř 14). Potvrdily se i očekávané důsledky pandemie na turisticky nejatraktivnější města v roce 2020. Počet přenocování zahraničních turistů v analyzovaných městech klesl na 24 % proti roku 2018 (v samotné Praze na 23 %), podobně i ukazatel intenzity z 4,0 na 1,0, s mírnějším dopadem na nejvýznamnější lázeňská města (pokles na 30,3 %, resp. z 13,9 na 4,2). Jedním ze závěrů je doporučena dlouhodobá cílená podpora podnikatelského sektoru a destinačního managementu v našich turisticky nejatraktivnějších městech.

Klíčová slova

městský cestovní ruch, turistická atraktivita měst, intenzita zahraničního cestovního ruchu, města ČR, pandemie COVID-19

Annotation

The goal of this article is to analyse and compare the tourist attractiveness of the cities in the Czech Republic from the foreign tourist point of view before the COVID-19 pandemic (in 2018) and during its peak (in 2020). To assess the tourist attractiveness of cities, two indicators were utilized in the study - the indicator of the intensity of foreign tourism (the ratio of overnight stays to the number of inhabitants) and the share of overnight stays of foreign tourists. The study embodies 191 cities with more than 5,000 inhabitants. Firstly, the results confirmed the patent dominance of Prague (69% of all overnight stays in 2018, the intensity 12.3), and the overall dominant position of 42 cities with urban conservation zone (92% share of overnight stays, the intensity 7.6) and above all of the spa towns (14.7% share of overnight stays, the intensity almost 14). Secondly, the results confirmed the expected consequences of the pandemic on the most tourist-attractive cities in 2020. The share of overnight stays fell to 24% compared to 2018. Likewise, the indicator of the intensity of foreign tourism fell from 4.0 to 1.0 with a milder impact on the most important spa towns (the share of overnight stays of foreign tourists slumped to 30.3%, the intensity dropped from 13.9 to 4.2).

Key words

urban tourism, tourist attractiveness of cities, intensity of foreign tourism, cities of the Czech Republic, pandemic COVID-19

JEL Classification: Z32, F59, O18

*****

REFLEXIA PANDÉMIE COVID-19 NA CESTOVNÝ RUCH A CESTOVNÉ KANCELÁRIE NA SLOVENSKU

Covid-19 Pandemic Reflection on Tourism and Tour Operators in Slovakia

LUCIA PETRIKOVIČOVÁ¹ – JOZEF PETRIKOVIČ² – LUKÁŠ WITTLINGER¹

¹*Katedra geografie, geoinformatiky a reg. rozvoja
Fakulta prírodných vied a informatiky
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre*

¹*Dep. of Geography, geoinf. and Reg. Development
Faculty of Natural Sciences and Informatics
Constantine the Philosopher University in Nitra*

²*Katedra ekológie a environmentalistiky
Fakulta prírodných vied a informatiky
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre*

²*Department of Ecology and Environmental Sciences
Faculty of Natural Sciences and Informatics
Constantine the Philosopher University in Nitra*

Anotácia

Pandémia paralyzovala svet a európsku ekonomiku nevynímajúc sektor cestovného ruchu. Cieľom príspevku je zhodnotiť súčasné fungovanie vybranej prípadovej cestovnej kancelárie s národnou pôsobnosťou a zahraničným zázemím. V príspevku sledujeme pôsobnosť cestovnej kancelárie a jej reflexiu na prebiehajúcu pandémiu Covid-19. Analyzujeme jej fungovanie za obdobie rokov 2011-2022. Výskum prebehol v roku 2021 počas letnej sezóny. Počet klientov závisí hlavne od politickej stability cieľovej destinácie, cestovných opatrení a celkového správania sa návštevníkov, ktoré nemôže cestovná kancelária ovplyvniť. Porovnávame pred pandemické obdobie a post pandemické obdobie a súčasnú situáciu v cestovnom ruchu na Slovensku. Zamerali sme sa aj na formy pomoci cestovnému ruchu a na jednotlivé schémy pomoci. V pandemickom období prevládol domáci cestovný ruch a tak sa aj cestovné kancelárie a agentúry začali orientovať a prispôbovať svoje produkty na slovenskú klientelu.

Kľúčové slová

Covid-19, cestovný ruch, cestovná kancelária, schéma pomoci pre cestovný ruch

Annotation

The pandemic has paralyzed the world and the European economy, with the exception of the tourism sector. The aim of the paper is focused to the functional evaluation of a selected tour operator with national scope and foreign background. In this paper, we follow the scope of the travel agency and its reflection on the ongoing Covid-19 pandemic. We analyze its operation in the period 2011-2022. The research took place in 2021 during the summer season. The number of clients depends mainly on the political stability of the destination, travel arrangements and the overall behavior of visitors, which cannot be influenced by the tour operator. We compare the pre-pandemic and post-pandemic periods and the current situation in tourism in Slovakia. We also focused on forms of tourism assistance and individual aid schemes. In the pandemic period, it was dominated by domestic tourism, and so travel agencies and tour operators began to orient and adapt their products to Slovak clients.

Key words

Covid-19, tourism, tour operator, tourism assistance scheme

JEL Classification: M31, Z32

*****

SHARING ECONOMY IN TERMS OF ACCOMMODATION AND CATERING SERVICES (CASE STUDY)

Zdieľaná ekonomika z pohľadu ubytovacích a stravovacích služieb (prípadová štúdia)

JURAJ TEJ¹ – ROMAN VAVREK² – VIERA PAPCUNOVÁ^{3,4}

¹*Katedra manažmentu* | ¹*Department of Management*
Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu | *Faculty of Management and Business*
Prešovská univerzita v Prešove | *University in Prešov*

²*Katedra verejnej ekonomiky* | ²*Department of Public Economics*
Ekonomická fakulta | *Faculty of Economics*
VŠB – Technická univerzita v Ostrave | *VŠB - Technical University of Ostrava*

³*Ústav ekonomiky a manažmentu* | ³*Institute of Economics and Management*
Fakulta prírodných vied a informatiky | *Faculty of Natural Sciences and Informatics*
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre | *Constantine the Philosopher University in Nitra*

⁴*Katedra regionálnej ekonomie a správy* | ⁴*Dep. of Regional Economics and Administration*
Ekonomicko-správni fakulta | *Faculty of Economics and Administration*
Masarykova univerzita | *Masaryk University*

Annotation

Also thanks to pandemic, the sharing economy has recently gained more and more space. The use of the digital platforms that are part of it are present in various market segments. The aim of the article is to find out the involvement of business entities operating in catering and accommodation services in the sharing economy on the basis of a questionnaire survey. At the same time, we tried to identify the positive and negative aspects of the sharing economy from the perspective of individual business entities. We also evaluated the view of these business entities on the use of Internet portal services (eg Bolt food, Wolt, Bistro, Booking, Trivago, etc.) during the pandemic period. The research, which took place in the time period January - February 2022, involved 85 business entities operating in catering and accommodation services from regional cities in Slovakia. The questionnaire survey showed that accommodation and catering facilities in regional cities perceive more positives of the sharing economy than negatives. Of the positives, they perceived the increase in orders the most, the biggest negative was the increase in competition. The vast majority of businesses have been helped by Internet portals to mitigate the negative effects during the Covid - 19 pandemic.

Key words

sharing economy, catering services, accommodation services, regional cities, digital platforms, Covid-19

Anotácia

Zdieľaná ekonomika sa aj vďaka pandémie dostáva v poslednom období čoraz väčší priestor. Využívanie digitálnych platforiem, ktoré sú jej súčasťou sú prítomné v rámci rôznych segmentov trhu. Cieľom článku je na základe dotazníkového prieskumu zistiť zapojenosť podnikateľských subjektov pôsobiacich v stravovacích a ubytovacích službách do zdieľanej ekonomiky. Zároveň sme sa snažili identifikovať pozitívne a negatívne stránky zdieľanej ekonomiky z pohľadu jednotlivých podnikateľských subjektov. Hodnotili sme aj pohľad týchto podnikateľských subjektov na využívanie služieb internetových portálov (napr. Bolt food, Wolt, Bistro, Booking, Trivago a pod.) počas pandemického obdobia. Do výskumu, ktorý sa realizoval v období január – február 2022 sa zapojilo 85 podnikateľských subjektov pôsobiacich v stravovacích a ubytovacích službách z krajských miest Slovenska. Z dotazníkového prieskumu vyplynulo, že ubytovacie a stravovacie zariadenia v krajských mestách vnímajú viac pozitív zdieľanej ekonomiky ako negatív. Z pozitív najvýraznejšie vnímali nárast objednávok ako najväčšie negatívum zvyšujúcu sa konkurenciu. Drivej väčšine podnikov pomohli internetové portály zmierniť negatívne dopady pandémie Covid – 19.

Kľúčové slová

zdieľaná ekonomika, stravovacie služby, ubytovacie služby, krajské mestá, digitálne platformy, Covid-19

JEL Classification: M21, Z30, L26

*****

SDÍLENÉ UBYTOVÁNÍ A JEHO VLIV NA CENY NEMOVITOSTÍ: PŘÍPADOVÁ STUDIE Z PRAHY

Sharing Accomodation and Impact on Property Prices: Case Study from Prague

FILIP EMMER

Katedra regionální ekonomie a správy | *Department of Reg. Economics and Administration*
Ekonomicko-správní fakulta | *Faculty of Economics and Administration*
Masarykova univerzita | *Masaryk University*

Anotace

Tento text přispívá do diskuse o fenoménu sdíleného ubytování, konkrétně platformě Airbnb, tedy o části segmentu sdílené ekonomiky, jenž svým zaměřením zasahuje nejen do fungování trhu turistického ubytování, ale dle akademických pramenů ovlivňuje negativně (mimo jiné) ceny nemovitostí. Cílem příspěvku je proto na statisticky významné hladině vyvrátit nebo potvrdit, případně kvantifikovat tento statisticky významný vliv Airbnb na ceny nemovitostí a přispět tak konkrétními, hmatatelnými argumenty, které pomohou k nalezení a implementování případné efektivní a opodstatněné regulace tohoto segmentu prolínajícího se hned několika odvětvími národního hospodářství. K dosažení cíle je použita statistická metoda vícenásobné regrese a její závěry jsou využity k nastínění případných možných řešení. Takto získané výsledky naznačují parciální vliv krátkodobých pronájmů na ceny nemovitostí, avšak celoměstský význam se nepodařilo identifikovat.

Klíčová slova

sdílená ekonomika, trh nemovitostí, Airbnb

Annotation

This work focuses on short-term rentals, which is essential part of the sharing economy. This particular segment and its impact on the property prices has been frequently discussed in both mass media and the academic research. The aim of this study is to identify whether or not short term rentals have statistically significant impact on the property prices. To fulfill the main research aim, multiple OLS regression model is applied. Results of this method indicate that Airbnb has local impact and contributes to price rise in areas with significant amount of short-term rental supply. On the other hand, model provides no evidence of impact on the whole city of Prague, which was selected as a basis for this study.

Key words

sharing economy, residential property market, Airbnb

JEL Classification: R21, R12, Z32

*****

**EKONOMICKÝ POTENCIÁL VYUŽITÍ GEOTERMÁLNÍ ENERGIE
V LOKALITĚ PASOHLÁVKY**
Economic Potential of Using Geothermal Energy in the Pasohlávky Region

PETR HALÁMEK – DOMINIKA TÓTHOVÁ

Katedra regionální ekonomie a správy | *Depart. of Regional Economics and Administration*
Ekonomicko-správní fakulta | *Faculty of Economics and Administration*
Masarykova univerzita | *Masaryk University*

Anotace

Cílem příspěvku je ověření ekonomického potenciálu pro využití geotermální energie ze stávajících vrtů termální vody Mu-3G a Pa-2G v lokalitě Pasohlávky v Jihomoravském kraji. Hodnocení je zpracováno na základě finanční analýzy na příkladu využití termální vody pro wellness aktivity ve srovnání se standardními zdroji tepla. Využití geotermální energie umožňuje návratnost vložených prostředků v délce 14 let (bez využití úvěrového financování), dlouhodobé měrné náklady tepla jsou odhadovány ve výši 1,3 tis. Kč/MWh. Zpracovaná finanční analýza potvrdila ekonomický potenciál pro využití geotermální energie v lokalitě. To nicméně musí respektovat pravidla související s ochranou stávajících vrtů jako přírodních léčivých zdrojů.

Klíčová slova

geotermální energie, dlouhodobé měrné náklady tepla, finanční analýza

Annotation

The aim of the paper is to verify the economic potential for the use of geothermal energy from existing Mu-3G and Pa-2G thermal water wells in the Pasohlávky locality in the South Moravian Region. The evaluation is based on a financial analysis of the use of thermal water for wellness activities compared to standard heat sources. The use of geothermal energy allows a return on investment over 14 years (without credit financing); levelized costs of heat are estimated at CZK 1.3 thousand/MWh. The processed financial analysis confirmed the economic potential for geothermal energy in the locality. However, its use must respect the rules related to the protection of existing wells as natural healing resources.

Key words

geothermal energy, levelized cost of heat, financial analysis

JEL Classification: H43, Q420

*****

HODNOTENIE SCHOPNOSTI PRÍRODNÉHO KAPITÁLU POSKYTOVAŤ KULTÚRNE EKOSYSTÉMOVÉ SLUŽBY V REGIÓNOCH SR

Evaluation of the Ability of Natural Capital to Provide Cultural Ecosystem Services in Slovak Regions

JARMILA MAKOVNÍKOVÁ¹ – STANISLAV KOLOŠTA² – FILIP FLAŠKA²

¹Národné poľnohosp. a potravinárske centrum | ¹National Agricultural and Food Centre
Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy | Soil Conservation and Research Institute

²Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja | ²Dep. of Public Economy and Regional Development
Ekonomická fakulta | Faculty of Economics
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici | Matej Bel University in Banská Bystrica

Anotace

Rekreácia a turizmus ako významná kategória kultúrnych ekosystémových služieb tvorí dôležitú súčasť ekonomiky a okrem hospodárskeho významu prispieva aj k zvyšovaniu kvality života, celkovej pohode a vzdelávaniu. Hodnotenie a ocenenie rekreácie a turizmu má svoj význam v prípade riadených aj prirodzených ekosystémov. Cieľom príspevku je poskytnúť alternatívny pohľad na vyhodnocovanie a oceňovanie potenciálu kultúrnych ekosystémových služieb so zameraním na kategóriu rekreácia a turizmus v štyroch modelových regiónoch SR s rôznorodými prírodno-geografickými charakteristikami. Pri hodnotení sme vychádzali z kartografickej vrstvy ekosystémov v modelových okresoch a modifikovanej matice ekosystémových služieb. Výsledky v skúmaných regiónoch naznačili, že členitosť terénu v kombinácii s vyššou nadmorskou výškou a väčšou výmerou lesov a chránených území môžu predstavovať podstatné faktory vplyvajúce na potenciál územia poskytovať rôzne benefity plynúce z rekreácie a turizmu v rámci kultúrnych ES. Nepreukázal sa vzťah, že čím väčší peňažne vyjadrený potenciál pre rekreáciu a turizmus v rámci kultúrnych ES je zastúpený v regióne, tým je aj intenzívnejšie využívaný, napr. vo forme väčšieho počtu návštevníkov, či prenocovaní.

Klíčová slova

ekosystémové služby, hodnotenie, oceňovanie, rekreácia a turizmus, potenciál

Annotation

Recreation and tourism, as an important category of cultural ecosystem services, is an important part of the economy and, in addition to economic importance, also contributes to improving the quality of life, overall well-being and education. The assessment and evaluation of recreation and tourism is important in the case of both managed and natural ecosystems. The aim of the paper is to provide an alternative view of the assessment and evaluation of the potential of cultural ecosystem services with a focus on the category of recreation and tourism in four model regions of the Slovak Republic with diverse natural and geographical characteristics. In evaluating we used the cartographic layer of ecosystems in model regions and a modified matrix of ecosystem services. The results in the chosen regions indicated that the terrain fragmentation in combination with higher altitude and a larger area of forests and protected areas may represent significant factors influencing the area's potential to provide various benefits from recreation and tourism within cultural ecosystem services. The relationship between the logical assumption that the higher monetary potential for recreation and tourism within the cultural ecosystem services is represented in the region, the more intensively it is used, e.g. in the form of a larger number of visitors or overnight stays, has not been shown.

Key words

ecosystem services, assessment, evaluation, recreation and tourism, potential

JEL Classification: R11, O13

*****

DŮSLEDKY ENVIRONMENTÁLNÍCH POSTOJŮ PRO VOLBU UDRŽITELNÉHO ZPŮSOBU DOPRAVY

Consequences of Environmental Attitudes for Sustainable Transport Mode Choice

MARKÉTA NOVOTNÁ – LUCIE KOŠŤÁLOVÁ

Katedra regionální ekonomie a správy | *Department of Reg. Economics and Administration*
Ekonomicko-správní fakulta | *Faculty of Economics and Administration*
Masarykova univerzita | *Masaryk University*

Anotace

Doprava je jedním z největších zdrojů emisí skleníkových plynů, čímž významně přispívá ke klimatické změně. Jelikož cestovní ruch ze své podstaty souvisí s pohybem v prostoru, a tudíž i s volbou dopravního prostředku, téma udržitelnosti se jej také dotýká. Cílem příspěvku je proto zhodnotit, jaké faktory ovlivňují výběr udržitelného dopravního prostředku při cestě do destinace, a určit význam environmentálních postojů účastníků cestovního ruchu v jejich rozhodovacím procesu. Současně je zjišťována spojitost mezi udržitelným chováním v domácím prostředí a ochotou připlatit si za ekologičtější dopravní prostředek. Pro naplnění stanoveného cíle byl na základě relevantní odborné literatury sestaven dotazník, který byl distribuován elektronicky v období říjen–listopad 2021 primárně mezi respondenty ve věkové kategorii 18–35 let, která bývá v odborné literatuře hojně diskutována. U vzorku 255 respondentů bylo zjištěno, že respondenti s ekologičtějším smýšlením přisuzovali vlivu dopravního prostředku na životní prostředí vyšší význam a byli ochotni si více připlatit za ekologičtější dopravní prostředek. Ačkoliv i u respondentů s ekologičtějším smýšlením patřilo letadlo k nejpoužívanějšímu dopravnímu prostředku, existoval zde větší podíl cestujících udržitelnějším dopravním módem.

Klíčová slova

spotřebitelské chování, odpovědnost, ekologická stopa, cestovní ruch

Annotation

The transport sector is one of the largest sources of greenhouse gas emissions, making a significant contribution to climate change. As the tourism sector is linked to movement in space and the choice of transport mode, it is also affected by the issue of sustainability. The paper aims to evaluate what factors influence the choice of sustainable transport mode on the way to the destination and determine the importance of environmental attitudes of tourism participants in their decision-making process. Similarly, the connection between sustainable behaviour in the home environment and the willingness to pay extra for a greener transport mode is investigated. A questionnaire was compiled based on relevant scientific literature. It was distributed electronically in the period October–November 2021, primarily among respondents in the age group of 18–35 years, which is widely discussed in the scientific literature. In a sample of 255 respondents, respondents with a greener mindset gave higher importance to the environmental impact of the transport mode and were willing to pay more for greener mode. Although the plane was one of the most widely used modes, there was a larger proportion in a more sustainable mode of transport among more environmentally friendly respondents.

Key words

consumer behaviour, responsibility, ecological footprint, tourism

JEL Classification: R11, O18

*****

SPATIAL ASPECTS OF OVERTOURISM IN SELECTED DESTINATIONS Prostorové aspekty overtourismu ve vybraných destinacích

ANETA KRAJÍČKOVÁ – PETR TONEV – MICHAELA NEUMANNOVÁ

*Katedra regionální ekonomie a správy
Ekonomicko-správní fakulta
Masarykova Univerzita*

*Department of Regional Economics and Administration
Faculty of Economics and Administration
Masaryk University*

Annotation

One of the specifics of overtourism is its uneven distribution in space and time. Defining an area where the manifestations are visible and the people living in the area are affected is important not only for the correct interpretation of objective numerical indicators, which are used to identify a potential problem, but especially for the application of appropriate measures to alleviate overtourism. The aim of this article is to define, based on direct knowledge of selected destinations in Karlštejn and Kladruba nad Labem, the behavior of visitors in the destination and map materials, the relevant tourist area for the study of overtourism, its impacts and manifestations. In this process, a demand-oriented approach is used. The area is defined both graphically in ArcMAP ESRI and numerically with the function Dissolve. In connection with the visual and numerical delimitation of the area, selected indicators of tourism pressure for both mentioned destinations are calculated. The values compared to corresponding values in other destinations suffering from overtourism indicate the presence of overtourism in Karlštejn.

Key words

impacts of tourism, overtourism, relevant tourist area, spatial differentiation

Anotace

Jedním ze specifíků overtourismu je jeho nerovnoměrné rozložení v prostoru a čase. Vymezení oblasti v destinaci, kde jsou projevy viditelné a obyvatelé žijící v této oblasti jsou jím ovlivněni, je významné nejen pro správnou interpretaci objektivních číselných ukazatelů, které jsou využívány pro identifikaci potenciálního problému, ale především pro aplikaci vhodných opatření pro zmírnění projevů overtourismu. Cílem tohoto článku je na základě přímé znalosti zvolených destinací Karlštejn a Kladruba nad Labem, chování návštěvníků v destinaci a mapových podkladů, vymezení relevantní turistické plochy pro zkoumání overtourismu, jeho dopadů a projevů. Je využit poptávkově orientovaný přístup, zvoleno bylo grafické vymezení v programu ArcMAP ESRI. V návaznosti na vizuální i číselné vymezení plochy (funkce Dissolve) jsou spočítány vybrané ukazatele tlaku cestovního ruchu pro obě zmíněné destinace. Na základě porovnání těchto hodnot s jinými destinacemi trpícími overtourismem, je možné předpokládat overtourism v destinaci Karlštejn.

Klíčová slova

dopady cestovního ruchu, overtourism, prostorová diferenciacce, relevantní turistická area

JEL Classification: Z30

*****

**IMPACT OF THE INSCRIPTION OF THE CULTURAL LANDSCAPE ON
THE UNESCO LIST ON TOURISM DESTINATION**
Dopad zápisu kulturní krajiny na seznam UNESCO na destinaci cestovního ruchu

ZUZANA KVÍTKOVÁ¹ – ZDENKA PETRŮ¹ – PETR HOUŠKA² – LUCIE MACÁKOVÁ²

¹*Katedra cestovního ruchu* | ¹*Tourism Department*
Fakulta mezinárodních vztahů | *Faculty of International Relations*
Vysoká škola ekonomická v Praze | *Prague University of Economics and Business*

²*Katedra cestovního ruchu* | ²*Department of Tourism*
Vysoká škola obchodní v Praze | *University College of Business in Prague*

Annotation

The site inscription on the UNESCO list of cultural and natural heritage is important for tourism destination development. It is associated with several positive and negative impacts on sustainable destination development. The paper aims to evaluate the impacts and potential effects of the registration of the cultural landscape of the Kladruba nad Labem National Stud Farm on the monument as such, its surroundings, and related subjects in the destination. Quantitative methods such as the number of visitors, tourism density and intensity were used to assess the impacts and sustainability. A qualitative method of structured interviews with various stakeholders was used to evaluate the potential influence and perception of the inscription on the UNESCO list. The observation method was also used. The research showed that the inscription on the UNESCO list had an impact on the visitors' growth and its year-on-year growth (except in 2020). Tourism indexes of density and intensity pointed to the possibility of destination congestion. The structured interviews showed that the inscription has a rather positive effect on the monument itself, as well as the municipality, destination, and tourism within the region. Results confirm that the positive effects are associated primarily with the ability of the monument itself to regulate its attendance.

Key words

tourism destination, heritage, the impact of UNESCO site, Czech Republic

Anotace

Zápis určitého místa na seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO má velký význam pro rozvoj cestovního ruchu v dané destinaci. Je obvykle spojen s řadou pozitivních a negativních dopadů na udržitelný rozvoj dané destinace. Cílem příspěvku je zhodnotit dopady a potenciální vlivy zápisu kulturní krajiny Národní hřebčín Kladruba nad Labem na památku jako takovou, na její okolí a související subjekty v destinaci. Pro zhodnocení dopadů byla použita kvantitativní metoda měření vývoje návštěvnosti a pro měření udržitelnosti vývoje indexy hustoty a intenzity cestovního ruchu. Pro zhodnocení potenciálního vlivu a vnímání zápisu památky na seznam UNESCO byla využita metoda řízených rozhovorů s různými subjekty v dané destinaci. Dále byla využita metoda pozorování. Výzkum ukázal, že zápis na seznam UNESCO měl dopad na celkový růst návštěvnosti a na její meziroční růst (vyjma roku 2020). Indexy hustoty a intenzity cestovního ruchu poukázaly na možnost přetížení destinace. Z řízených rozhovorů vyplynulo, že zápis této památky má spíše pozitivní vliv jak na samotnou památku, tak obec, destinaci, ale i na cestovní ruch v rámci kraje. Výsledky potvrzují, že pozitivní vlivy jsou spojeny především se schopností samotné památky regulovat svou návštěvnost.

Klíčová slova

destinace cestovního ruchu, dědictví, dopad památky UNESCO, Česká republika

JEL Classification: Z31, Z32, L83

*****

THE LINKAGES BETWEEN THE LOCAL ECONOMY AND TOURISM ON THE EXAMPLE OF THE SOUTH BOHEMIAN REGION Vazby mezi místní ekonomikou a cestovním ruchem na příkladu Jihočeského kraje

ILONA ŠVIHLÍKOVÁ¹ – DANIEL TOTH¹ – IVETA HAMARNEH²

¹Katedra ekonomie a ekonomiky | ¹Department of Economics
²Katedra cestovního ruchu | ²Department of Tourism
Vysoká škola obchodní v Praze | University of Business in Prague

Annotation

The study aims to show in the conditions of the South Bohemian Region the effectiveness and efficiency of support for the local economy as an endogenous source of employment and business development in tourism support. The methodological procedure is a multiplier including an input-output matrix for the South Bohemian Region. This matrix contains statistical data on aggregated regional - economic resources, production, and consumption. The results of the calculations of final demand and regional gross value added of the region are also presented. The primary data sources for the calculation were the open-source of the Czech Statistical Office, which publishes the Statistical Yearbook every year. The Statistical Yearbook of the South Bohemian Region 2021 contains all the necessary data for processing the input-output analysis of the multiplier effects of the tourism industry. The results of the application of these tools are summarized in a sectoral input-output table for the South Bohemian Region. The output multipliers for the South Bohemian Region show increased tourism scores compared to structurally similar regions. It is, therefore, a promising sector, which is determined by the favorable structure of tourist attractions.

Key words

local economy, multiplier, tourism, South Bohemian Region

Anotace

Cílem studie je ukázat v podmínkách Jihočeského kraje efektivnost a účinnost podpory lokální ekonomiky jako endogenního zdroje rozvoje zaměstnanosti a podnikání v souvislostech podpory cestovního ruchu. Metodický postup je multiplikátor včetně input-output matice pro Jihočeský kraj. Tato matice obsahuje statistické údaje o agregovaných regionálních - ekonomických zdrojích, produkci a spotřebě. Uvedeny jsou i výsledky výpočtů konečné poptávky a regionální hrubé přidané hodnoty kraje. Hlavními datovými zdroji byly pro výpočet otevřené zdroje českého statistického úřadu, který každoročně publikuje Statistickou ročenku. Statistická ročenka Jihočeského kraje 2021 obsahuje všechny potřebné údaje pro zpracování input-output analýzy multiplikačních efektů odvětví cestovního ruchu. Výsledky aplikace těchto nástrojů jsou shrnuty do odvětvové input-output tabulky pro Jihočeský kraj. Multiplikátory výstupu pro Jihočeský kraj ukazují ve srovnání se strukturálně podobnými kraji zvýšené skóre pro cestovní ruch. Jde tedy o perspektivní odvětví, které je determinováno příznivou strukturou turistických atraktivit.

Klíčová slova

cestovní ruch, Jihočeský region, lokální ekonomika, multiplikátor

JEL Classification: A12; C67, R11

*****

ROZVOJ OBCÍ V NITRIANSKEJ DIECÉZE V KONTEXTE RELIGIÓZNEHO TURIZMU

Development of Municipalities in the Nitra Diocese in the Context of Religious Tourism

DAŠA OREMUSOVÁ – MAGDALÉNA NEMČÍKOVÁ – LUCIA PETRIKOVIČOVÁ –
HILDA KRAMÁREKOVÁ – ALFRED KROGMANN

*Katedra geografie, geoinf. a regionálneho rozvoja
Fakulta prírodných vied a informatiky
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre*

*Dep. of Geography, Geoinf. and Regional Develop.
Faculty of Natural Sciences and Informatics
Constantine the Philosopher University in Nitra*

Anotácia

Religiozita je na Slovensku historicky pevne zakorenená. Svoj historicky podložený fundament má aj v Nitrianskej diecéze, čo potvrdzuje zriadenie Nitrianskeho biskupstva v r. 880 pápežom Jánom VIII. na žiadosť kniežat'a Svätopluka. Cieľom článku je analyzovať dopad religiózneho turizmu na rozvoj dvoch vybraných vidieckych obcí v Nitrianskej diecéze - Pozba a Močenok. Z metodického hľadiska bola základom excerpčia printových a elektronických informačných zdrojov rôzneho charakteru, výsledky dotazníkov pútnických miest a ich komparatívna analýza. Kritický prístup k informáciám bol podporený komunikáciou s Biskupským úradom v Nitre, rozhovormi so správcami farností, starostami obcí a aj obyvateľmi. Terénny prieskum bol spojený s dokumentovaním sakrálnych priestorov. Výsledkom práce je identifikácia foriem, resp. prejavov fungovania svetskej a cirkevnej komunity v oboch obciach. Kým obec Pozba predstavuje tradičné centrum pútnického turizmu, obec Močenok sa z tejto pozície transformovala na centrum kresťanského divadla vnímaného aj na celoslovenskej úrovni. Obe obce podporujú aktivity cirkevných komunit a lokality pútnických miest sú vnímané ako neoddeliteľné súčasť obcí. V oboch obciach, ktoré sú aj súčasťou európskych kultúrnych trás, sa religiózny turizmus výrazne podieľa na zviditeľňovaní obce a podmieňuje jej rozvoj najmä v súvislosti s budovaním infraštruktúry.

Kľúčové slová

religiózny turizmus, Pozba, Močenok, regionálny rozvoj

Annotation

Religiosity is historically firmly rooted in Slovakia. It also has a historical foundation in the Nitra Diocese, which confirms the establishment of the Nitra Diocese in 880 by Pope John VIII. at the request of Prince Svätopluk. The aim of the article is to analyze the impact of religious tourism on the development of two selected rural municipalities in the Nitra diocese - Pozba and Močenok. From a methodological point of view, the basis was the excerpt of print and electronic information sources of various kinds, results of pilgrimage places questionnaires and their comparative analysis. Critical access to information was supported by communication with the Episcopal Office in Nitra, interviews with parish administrators, mayors and residents. The field survey was associated with the documentation of sacral spaces. The result of the work is the identification of forms, resp. manifestations of the functioning of the secular and ecclesial community in both municipalities. While the municipality of Pozba represents a traditional center of pilgrim tourism, the municipality of Močenok has transformed from this position into a center of Christian theater, which is also perceived at the national level. Both municipalities support the activities of ecclesiastical communities and localities of pilgrimage sites are perceived as inseparable parts of municipalities. In both municipalities, which are also part of European cultural routes, religious tourism significantly contributes to the visibility of the municipality and conditions its development, especially in connection with the construction of infrastructure.

Key words

religious tourism, Pozba, Močenok, regional development

JEL Classification: Z12,732

*****

**DYNAMIKA VÝVOJE POLITIKY ZVÝŠENÉHO KOEFICIENTU DANĚ
Z NEMOVITÝCH VĚCÍ V ČR**
Dynamics of the Policy of the Increased Property Tax Coefficient in Czechia

PAVEL ZDRAŽIL

Ústav ekonomických věd | Institute Economic Sciences
Fakulta ekonomicko-správní | Faculty of Economics and Administration
Univerzita Pardubice | University of Pardubice

Anotace

Cílem příspěvku je zhodnotit dosavadní dynamiku vývoje a prostorové souvislosti zavádění politiky zvýšeného místního koeficientu daně z nemovitých věcí v prostředí municipalit ČR. Na základě vývoje období let 2009-2021 je na úrovni všech obcí ČR provedena analýza, která staví na metodách agregace a následné komparace. Komparace je realizována zejména na základě hodnocení vývoje statistických charakteristik, růstových a poměrových indexů a prostorovém rozložení v čase. Z výsledků analýzy vyplývá, že možnost navýšení příjmů prostřednictvím koeficientu daně z nemovitosti využívá stále více municipalit (v roce 2021 více než 10 %). Bylo zjištěno, že fáze, kdy municipality ke zvyšování zdanění přistupují, až nápadně korelují s cyklem voleb do obecních zastupitelstev. Z prostorového hlediska je patrné, že politika zvyšování koeficientu daně z nemovitých věcí je výrazně častěji realizována v regionech historických Čech, zvláště pak v při severozápadní hranici ČR a v zázemí největších regionálních center – Praha, Brno a Ostrava. Zvýšený koeficient daně dále často využívají obce ve významných rekreačních oblastech a obce, které mají ve svém katastru rozlehlé stavby strategického významu (elektrárny, důlní stavby, zásobníky apod). V jednání obcí lze tak ve vztahu k politice vyššího zdanění obecně spatřovat určitou racionalitu, která je zřejmě vedena snahou o zatížení subjektů produkujících významné negativní externality.

Klíčová slova

místní daně, obecní rozpočty, municipality, Česká republika

Annotation

The aim of the contribution is to assess the development dynamics and spatial context of the implementation of the increased local real estate tax coefficient policy in the municipalities of Czechia. Based on the period of 2009-2021, an analysis is carried out at the level of all municipalities. It is based on the methods of aggregation and comparison. The late builds-up on the evaluation of the development of statistical characteristics, growth and ratio indices and also spatial distribution over time. The analysis shows that the possibility of increasing income through the real estate tax coefficient is utilized by more and more municipalities. Moreover, the phases of taxation increase correlate with the cycles of elections to municipal councils. From a spatial point of view, it the policy of increasing the property tax is mostly implemented by the north-western border of Czechia and in the vicinity of the largest centres – Prague, Brno and Ostrava. Furthermore, it is also used in important recreational areas and by municipalities that have large buildings sites in their land register (power plants, mining constructions, etc.). Hence, it seems the policy of higher taxation is driven by the effort to burden entities producing significant negative externalities.

Key words

local taxation, local budgets, municipalities, Czech Republic

JEL Classification: H71, O23

*****

VLASTNICTVÍ ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY: ROZVOJOVÝ STIMUL, DĚICTVÍ...PROSTŘEDEK SNÍŽENÍ NEGATIVNÍCH DOPADŮ KLIMATICKÉ ZMĚNY?

Agricultural Land Ownership: a Development Incentive, a Legacy...a Means of Reducing the Negative Impacts of Climate Change?

ONDŘEJ KONEČNÝ¹ – ONDŘEJ ŠERÝ² – ALICE KOZUMPLÍKOVÁ³ –
MIRJANA STANOJEVIĆ² – JAKUB TROJAN⁴ – JIŘÍ LEHEJČEK⁵

¹Ústav regionálního rozvoje | ¹Department of Regional Development
³Ústav environmentálních studií | ³Depart. of Environmental and Natural Resources
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií | Faculty of Regional Dev. and Territorial studies
Mendelova univerzita v Brně | Mendel University in Brno

²Geografický ústav | ²Department of Geography
Přírodovědecká fakulta | Faculty of Science
Masarykova univerzita | Masaryk University

⁴Ústav Geoniky | ⁴Institute of Geonics,
Akademie věd České republiky | Academy of Sciences of the Czech Republic

⁵Ústav environmentální bezpečnosti | ⁵Department of Environmental Security
Fakulta logistiky a krizového řízení | Faculty of Logistic and Crisis Management
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně | Tomas Bata University in Zlin

Anotace

Cílem příspěvku je odhalit jaké významy přikládají zemědělské půdě její vlastníci a představitelé obcí. Způsob využívání hospodářské půdy totiž ovlivňuje možnosti, jak mohou obce snižovat negativní dopady klimatické změny na svém území. Proto se článek snaží dále zachytit motivace k hospodaření místních vlastníků a jejich propojení s environmentálními souvislostmi. Výsledky výzkumu jsou založeny na osobním dotazování vlastníků půdy a rozhovory s představiteli obcí ve třech modelových lokalitách v České republice (Pohořelice, Valašsko-Kloboucko, Tišnovsko). Dle zjištění, půda je vnímána jako cenná komodita, asociována s dědictvím a tradicí. Z pohledu lokálních vlastníků byla často dávána do souvislosti s investicí, z pohledu obcí jako prostředek ovlivňující budoucí směřování obce. Spojitost vlastnictví půdy a environmentálních otázek (např. možnost ovlivnit působení projevů klimatické změny na místní úrovni) bylo velmi slabé.

Klíčová slova

vlastník, obce, lokální rozvoj, hospodaření, motivy

Annotation

The paper aims to reveal the meanings attached to agricultural land by its owners and municipal representatives. The way farmland is used influences how municipalities can reduce the negative impacts of climate change on their territory. Therefore, the paper seeks to further capture the motivations for farming by local owners and their connection to the environmental context. The research is based on personal questionnaire survey with landowners and interviews with municipal representatives in three model localities in the Czech Republic (Pohořelice, Valašsko-Kloboucko and Tišnov). According to the findings, the land is perceived as a valuable commodity, associated with heritage and tradition. From the point of view of local owners, it was associated with an investment, from the point of view of municipalities as a means of influencing the future direction of the municipality. The link between land ownership and environmental issues (e.g. the ability to influence the effects of climate change manifestations at the local level) was very weak.

Key words

landowner, municipalities, local development, management, motives

JEL Classification: Q15, Q28, R52

*****

ŠTRUKTÚRA VINÁRSKÝCH SUBJEKTOV V NITRIANSKOM KRAJI Structure of Wine Entities in the Nitra Region

JANA NÉMETHOVÁ – FILIP KRAJČI

Katedra geografie, geoinf. a reg. rozvoja | *Dep. of Geography, Geoinf. and Reg. Develop.*
Fakulta prírodných vied a informatiky | *Faculty of Natural Sciences and Informatics*
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre | *Constantine the Philosopher University in Nitra*

Anotácia

Nitriansky kraj má priaznivé prírodné podmienky na pestovanie viniča. Z celkového počtu 354 obcí kraja je až 271 vinohradníckych. Na jeho území sa nachádza 18 vinohradníckych rajónov, ktoré sú súčasťou 3 vinohradníckych oblastí. Najviac vinohradníckych obcí pripadá na Nitriansku vinohradnícku oblasť (178) pred Južnoslovenskou (77) a Stredoslovenskou (16). Spomedzi rajónov dosahuje najvyšší počet Zlatomoravecký (31), Vrábeľský (26) a Nitriansky (23) vinohradnícky rajón, ktoré sú súčasťou Nitrianskej vinohradníckej oblasti. Nitriansky kraj má zaregistrovaných 234 vinárov, čo predstavuje viac ako 31 % registrovaných vinárov na Slovensku. Prevládajú fyzické osoby (117) pred spoločnosťami s ručením obmedzeným (94) a družstvami (14). Podľa počtu registrovaných vinárov má ich najviac okres Nové Zámky (71), Komárno (55) a Levice (53). Z rajónov je významný Hurbanovský (45), Strekovský (32) a Tekovský (29) vinohradnícky rajón. Cieľom príspevku bolo predstaviť štruktúru vinárskych subjektov v Nitrianskom kraji na základe právnej formy na rôznych regionálnych úrovniach. Zamerali sme sa aj na základnú charakteristiku vinohradníckych oblastí zasahujúcich na územie kraja. Pri spracovaní sledovanej problematiky sme použili viacero metód. Hlavnou použitou metódou bola metóda analýzy. Ďalej sme použili komparatívnu metódu a štatisticko-matematické metódy. Získané dáta sme vyjadrili graficky a kartograficky s využitím kartografických metód.

Kľúčové slová

vinárske subjekty, vinohradnícke oblasti, Nitriansky kraj

Annotation

The Nitra Region has favorable natural conditions for growing vines. Of the total number of 354 municipalities in the region are 271 of them wine-growing. There are 18 wine-growing districts on its territory, which are part of 3 wine-growing regions. The Nitra wine-growing region (178) has the most wine-growing municipalities, ahead of the South Slovakian (77) and Central Slovakian (16) region. Among the districts, the highest number is in the Zlatomoravecký (31), Vrábeľský (26) and Nitriansky (23) wine-growing districts, which are part of the Nitra wine-growing region. The Nitra Region has 234 registered winemakers, which represents more than 31% of registered winemakers in Slovakia. Natural persons (117) predominate over limited liability companies (94) and cooperatives (14). According to the number of registered winemakers, Nové Zámky (71), Komárno (55) and Levice (53) districts are leading. Of the wine-growing districts, Hurbanovský (45), Strekovský (32) and Tekovský (29) are significant. The aim of the paper was to present the structure of wine entities in the Nitra Region on the basis of legal form at various regional levels. We also focused on the basic characteristics of wine-growing areas in the region. We used several methods in processing the monitored issues. The main method used was the method of analysis. We also used a comparative method and statistical-mathematical methods. We expressed the obtained data graphically and cartographically using cartographic methods.

Key words

wine entities, wine-growing regions, Nitra Region

JEL Classification: Q1, Q10, Q18

*****

PRACOVNÁ INTEGRÁCIA V SLOVENSKOM POĽNOHOSPODÁRSTVE Work Integration in Slovak Agriculture

JANA JARÁBKOVÁ – MARCELA CHRENEKOVÁ

*Ústav regionalistiky a rozvoja vidieka
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre* | *Institute of Regional and Rural Development
Faculty of European Studies and Regional Develop.
Slovak University of Agriculture in Nitra*

Anotácia

Koncept sociálneho poľnohospodárstva je založený na využití benefitov produkčných a mimoprodukčných funkcií poľnohospodárstva na podporu kvality života sociálne alebo zdravotne znevýhodnených osôb. V súvislosti s benefitmi sa zdôrazňujú predovšetkým pracovná integrácia, sociálne služby, rehabilitácia, terapia a vzdelávacie aktivity, ktoré sú poskytované v poľnohospodárskom podniku. Cieľom príspevku je preskúmať možnosti pracovnej integrácie znevýhodnených uchádzačov o prácu v odvetví poľnohospodárstva v regiónoch Slovenska. Konkrétne je zameraný na identifikáciu potenciálu znevýhodnených skupín uchádzačov o prácu, analýzu kapacitných možností poľnohospodárskych podnikov z hľadiska pracovných miest a významu poľnohospodárstva pre regionálnu ekonomiku a zhodnotenie pripravenosti poľnohospodárskych podnikov zamestnať rôzne skupiny znevýhodnených uchádzačov o prácu. Pri spracovaní štúdie boli použité sekundárne dáta a dotazníkový prieskum určený poľnohospodárskym podnikom. Z výsledkov skúmania vyplynulo, že znevýhodnení uchádzači o zamestnanie sa podieľajú významne na celkovej počte uchádzačov o zamestnanie. V štruktúre znevýhodnených uchádzačov prevažujú vo všetkých regiónoch dlhodobo nezamestnaní uchádzači o prácu a uchádzači vo veku nad 50 rokov. Prieskum potvrdil, že tieto skupiny znevýhodnených uchádzačov o prácu predstavujú zároveň najpočetnejšiu skupinu, ktorú poľnohospodárske podniky zamestnávajú alebo plánujú v budúcnosti zamestnať. Limitujúca môže byť ich absorpčná kapacita. Kapacita pracovných miest a koncentrácia odvetvia poľnohospodárstva naznačuje priestorový potenciál pre aplikáciu konceptu sociálneho poľnohospodárstva. Príspevok sa detailnejšie zameriava na vybrané znevýhodnené skupiny na trhu práce, ktorých integrácia na trhu môže vyžadovať väčšiu mieru adaptácie podmienok zo strany zamestnávateľa.

Kľúčové slová

zamestnanosť, pracovná integrácia, sociálne začlenenie, poľnohospodárstvo, Slovenská republika

Annotation

The concept of social agriculture is based on the use of the benefits of productive and non-productive functions of agriculture to support the quality of life of socially or medically disadvantaged people. In connection with the benefits, emphasis is placed on work integration, social services, rehabilitation, therapy and educational activities, which are provided on the farm premises. The aim of the paper is to examine the possibilities of job integration of disadvantaged job seekers in the agricultural sector in the regions of Slovakia. Specifically, it aims to identify the potential of disadvantaged groups of jobseekers, analyze the capacity of farms in terms of jobs and the importance of agriculture for the regional economy and assess the readiness of farms to employ different groups of disadvantaged jobseekers. Secondary data and a questionnaire survey designed for agricultural enterprises were used in the study. The results of the survey showed that disadvantaged jobseekers account for a significant share of the total number of jobseekers. In the structure of disadvantaged jobseekers, long-term unemployed job seekers and job seekers over the age of 50 predominate in all regions. The questionnaire survey confirmed that these groups of disadvantaged job seekers are also the largest group that farms employ or plan to employ in the future. The absorption capacity of agricultural holdings can be limiting. Job capacity and the concentration of the agricultural sector indicate the spatial potential for the application of the concept of social agriculture. The paper also focuses in more detail on selected disadvantaged groups in the labour market, whose integration in the market may require a greater degree of adaptation of conditions by the employer.

Key words

employment, labor integration, social inclusion, agriculture, Slovak Republic

JEL Classification: J64, R12, Q12

*****

**VYBRANÉ PROSTOROVÉ ASPEKTY MIGRACE SPECIFICKÝCH SKUPIN
OBYVATELSTVA V ČR**
**Selected Spatial Aspects of the Migration of Specific Population Groups within the
Czech Republic**

PETR TONEV¹ – MARIÁN HALÁS² – PAVEL KLAPKA² – STANISLAV KRAFT³

¹*Katedra regionální ekonomie a správy
Ekonomicko-správní fakulta
Masarykova univerzita* | ¹*Department of Reg. Economics and Administration
Faculty of Economic and Administration
Masaryk University*

²*Katedra geografie
Přírodovědecká fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci* | ²*Department of Geography
Faculty of Science
Palacký University Olomouc*

³*Katedra geografie
Pedagogická fakulta
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* | ³*Department of Geography
Faculty of Education
University of South Bohemia*

Anotace

Jak ukazují výsledky řady studií, obyvatelstvo není z hlediska migračního chování homogenním celkem, ale preference jednotlivých skupin populace se mohou výrazně lišit, což se projevuje rozdílnou volbou cílů migrace např. z hlediska typů území nebo vzdáleností, na kterou se stěhování realizuje. Cílem příspěvku je analyzovat a identifikovat hlavní procesy a trendy vnitřní migrace v ČR po roce 1989 s důrazem na specifika migračního chování různých skupin obyvatelstva dle pohlaví, věku, vzdělání a důvodů stěhování a jejich změny v čase. Pro analýzu byla využita anonymizovaná databáze vnitřní migrace mezi obcemi ČR za období 1991-2019. Na základě dostupných údajů v jednotlivých letech byly analyzovány skupiny obyvatel členěné dle pohlaví, věku, vzdělání a důvodů stěhování. Hlavní výsledky analýzy ukazují, že přes mírný nárůst uprostřed sledovaného období se průměrná vzdálenost migračních pohybů zkracuje a je dnes nižší než na počátku 90. let, což platí pro všechny věkové kategorie i pro obě pohlaví, přičemž u mužů je po celou dobu i ve většině věkových kategorií průměrná vzdálenost přestěhování vyšší. Potvrdily se i závěry jiných studií, že vzdálenost stěhování roste se vzděláním i s některými důvody stěhování, jako změna pracoviště, či studium, naopak pro bytové či rodinné důvody je typická migrace na kratší vzdálenost.

Klíčová slova

migrace, Česká republika, prostorové aspekty

Annotation

As demonstrated by the results of several studies, the population does not form a homogeneous unit in terms of migration behaviour. Preferences of individual population groups may differ significantly, manifested by different choices of migration destinations, such as the type of territory or the distance involved. The contribution focuses on analysing and identifying the principal processes and trends of internal migration within the Czech Republic after 1989, emphasising the specifics of migration behaviour of different population groups depending on gender, age, education and reasons for moving, and their changes over time. The analysis used an anonymised database of internal migration between municipalities in the Czech Republic from 1991 to 2019. Based on the available data in each year, the population groups were analysed by gender, age, education, and reasons for moving. The primary results of the analysis have demonstrated that the average distance of migrations has decreased, despite a slight increase halfway through the period, and is shorter today than it was in the early 1990s. The results apply to all age groups and both genders, whereas the average distance moved is higher for men throughout the period and in most age groups. The conclusions of other studies have confirmed that the moving distance increases with education and with certain reasons for moving, such as changing the workplace or studies. On the other hand, residential or family reasons are characterised by shorter migration distances.

Key words

migration, Czech Republic, spatial aspects

JEL Classification: R23, J61, O18

*****

UKRAINIAN CRISIS – REGIONAL ANALYSIS OF MIGRATION IN THE CONTEXT OF CZECHIA

Ukrajinská krize – regionální analýza migrace v kontextu České republiky

JOSEF BOTLÍK¹ – MILENA BOTLÍKOVÁ²

¹*Katedra informatiky a matematiky
Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné
Slezská univerzita v Opavě* | ¹*Department of Informatics and Mathematics
School of Business Administration in Karvina
Silesian University in Opava,*

²*Ústav lázeňství, gastronomie a turismu
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Slezská univerzita v Opavě* | ²*The Institute of Gastronomy, Spa management and
Tourism, Faculty of Philosophy and Science in Opava
Silesian University in Opava*

Annotation

The aim of this article is to summarize and compare the development of migration related to the Ukrainian crisis in the context of previous migration crises and migration theories. Czechia, although not directly adjacent to Ukraine, is one of the major destination countries and was the target of the first wave of war migrants. However, refugee flows and destinations must be monitored in a broader context. We assume that the migration wave was largely conditioned by the existing Ukrainian minority in Czechia. Using comparison, multicorrelation analysis and data mining, the paper compares available data, related not only to the war in Ukraine but also to previous migrations and foreign workers' movement of foreigners for work. Based on comparative analyzes, contexts are sought that could clarify the targeting of migrants and relate them to historical economic and social conditions. Research shows that there is a strong push-pull effect, given the composition of foreigners in Czechia and the number of Ukrainians employed.

Key words

migration, refugees, war, Ukraine, Czech Republic

Anotace

Cílem článku je shrnout a komparovat vývoj migrace související s Ukrajinskou krizí v kontextu předchozích migračních krizí a migračních teorií. Česká Republika, i když přímo nesousedí s Ukrajinou, patří k významným cílovým krajinám a byla cílem první vlny válečných migrantů. Uprchlíkové toky a cílové destinace je však nutné sledovat v širším kontextu. Vycházíme z předpokladu, že migrační vlna byla z vysoké míry podmíněna existující ukrajinskou menšinou v ČR. Příspěvek pomocí metod komparace, multikorelační analýzy a datamainingu srovnává dostupná data, související nejen s válkou v Ukrajině, ale i s dřívějšími migracemi a pohybem cizinců za prací. Na základě srovnávacích analýz jsou hledány souvislosti, které by mohly objasnit cílení migrantů a dát je do souvislosti s historickými ekonomicko sociálními podmínkami. Z výzkumu je patrné, že existuje silný Push – Pull efekt, daný složením cizinců v ČR a počtem zaměstnaných Ukrajinců.

Klíčová slova

migrace, uprchlíci, válka, Ukrajina, Česká republika

JEL Classification: R10, F22, O15

*****

A ROSE BY ANOTHER NAME WOULD SMELL THE SAME: HIDDEN POTENTIAL OF ANTISYSTEM PARTIES IN SLOVAKIA?

To, čo ružou zveme, pod iným menom tiež by voňalo: skrytý potenciál antisystémových strán na Slovensku?

TOMÁŠ ČERNĚNKO – DANA KUBĚNKOVÁ

*Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja
Národohospodárska fakulta
Ekonomická univerzita v Bratislave*

*Depart. of Public Administration and Reg. Develop.
Faculty of National Economy
University of Economics in Bratislava*

Annotation

This article aims to identify voter attitudes, based on the results of the 2020 parliamentary elections, towards European integration, religious attitudes in politics, universal left-right integration, the rights of ethnic minorities, the position between cosmopolitan and national sentiments, and political decentralization in favour of regions at the district level of Slovakia, while considering factors that affect voter's selection. In the first step, we calculated the position of the district through the results of individual political parties (district level) in the elections to the National Council of the Slovak Republic in 2020 and data from the 2019 Chapel Hill expert survey. In the second step, we used these results as dependent variables for regression analysis, examining their dependence on the variables average wage, unemployment rate, ethnic composition, and time availability of the district's seat from the regional centre and Bratislava (capital). A retrospective analysis of voter attitudes at individual districts has shown that concerns about possible covert support for anti-system parties are warranted. "Negative" results, especially on religious principles in politics, ethnic minority rights, inclination to national values, and centralized power, show that if expectations from standard (or liberal democratic) parties are not met, there is a risk of voters diverting to radical parties.

Key words

anti-system political parties, elections, political attitudes

Anotácia

Cieľom nášho príspevku je na základe výsledkov parlamentných volieb z roku 2020 identifikovať postoje voličov v otázkach európskej integrácie, náboženských postojov v politike, všeobecnej ľavo-pravej integrácie, práv etnických minorít, pozície medzi kozmopolitným a národným cítením a otázkou politickej decentralizácie v prospech regiónov na úrovni okresov Slovenska a faktory, ktoré ich ovplyvňujú. V prvom kroku sme prostredníctvom výsledkov jednotlivých politických strán (na okresnej úrovni) vo voľbách do Národnej rady SR v roku 2020 a údajov z 2019 Chapel Hill expert survey vypočítali pozíciu okresu. V druhom kroku sme tieto výsledky použili ako závislé premenné pre regresnú analýzu, kedy sme skúmali ich závislosť od premenných - priemerná mzda, miera nezamestnanosti, národnostné zloženie a časová dostupnosť sídla okresu od regionálneho (krajského) centra a Bratislavy (hlavné mesto). Spätná analýza postojov voličov v jednotlivých okresoch ukázala, že obavy o možnej skrytej podpore pre antisystémové strany sú na mieste. "Negatívne" výsledky predovšetkým pri náboženských princípoch v politike, právach etnických minorít, inklinovaniu k národným hodnotám a centralizovanej moci ukazujú, že v prípade nenaplnenia očakávaní od štandardných (pro- resp. liberálno demokratických) strán existuje riziko odklonu voličov k radikálnym stranám

Kľúčové slová

antisystémové politické strany, voľby, politické postoje

JEL Classification: Z18, R11, O17

*****

VÝZNAMY STABILITY LOKÁLNÍCH POLITICKÝCH ELIT A MOŽNOSTI JEJÍHO HODNOCENÍ

The Importance of Stability of Local Political Elites and the Possibilities of its Evaluation

JAN PRENER

*Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Přírodovědecká fakulta
Univerzita Karlova*

*Department of Soc. Geography and Reg. Development
Faculty of Science
Charles University*

Anotace

Volební chování a tím i stabilita komunálních zastupitelstev byly na počátku 90. let 20. století v Česku determinovány politickými a ekonomickými aspekty transformace společnosti včetně organizační iracionality. Vzhledem k těmto skutečnostem a narůstající polarizaci prostoru se ukazuje, že na území dnešního Česka existuje celá řada malých „neživotoschopných“ obcí, které současně vykazují specifické – vysoké či nízké – hodnoty míry stability lokálních politických elit (komunálních zastupitelstev) a relativně nepříznivé sociální, ekonomické, demografické a další parametry. Z uvedených důvodů je ambicí předloženého textu prostřednictvím kvantitativní analýzy odhalit územní diferenciaci stability lokálních politických elit a vybraných faktorů, které ať již individuálně či v souvislostech ovlivňovaly proměny personálního složení komunálních zastupitelstev v letech 1994–2018 na území Česka.

Klíčová slova

lokální politické elity, stabilita, územní diferenciaci, Česko

Annotation

Electoral behavior and thus the stability of municipal councils were determined by political and economic aspects of social transformation, including organizational irrationality in the early 1990s in Czechia. Given these facts and the growing polarization of space, it turns out that there are a number of small "non-viable" municipalities in the Czechia, which also show specific – high or low – values of stability of local political elites (municipal councils) and relatively unfavorable social, economic, demographic and other parameters. For these reasons, the ambition of the presented text is to reveal, through quantitative analysis, territorial differentiation of the stability of local political elites and selected factors, that either individually or in context, influenced changes in the staff of municipal councils in 1994–2018 in the Czechia.

Key words

local political elites, stability, territorial differentiation, Czechia

JEL Classification: D72, D73

*****

SEZNAM AUTORŮ / LIST OF AUTHORS**B**

Rashidatu BASSABI – 19
 doc. Ing. Janka BERESECKÁ, Ph.D. – 43
 Mgr. Kristína BILKOVÁ, Ph.D. – 37
 Ing. Josef BOTLÍK – 60
 Ing. Milena BOTLÍKOVÁ, Ph.D. – 60
 Ing. Monika BUMBALOVÁ, Ph.D. – 17

Č

Mgr. Ing. Tomáš ČERNĚNKO, Ph.D. – 61
 Mgr. Katarína ČULÁKOVÁ – 37

D

doc. Ing. Jiří DUŠEK, Ph.D. – 32
 Ing. Mgr. Kateřina DŮBRAVOVÁ – 26

E

Ing. Filip EMMER – 47

F

Ing. Filip FLAŠKA, Ph.D. – 49

G

Mgr. Klaudia GLITTOVÁ – 10

H

Ing. Petr HALÁMEK, Ph.D. – 48
 prof. RNDr. Marián HALÁS, Ph.D. – 59
 Ing. Iveta HAMARNEH, Ph.D. – 53
 Mgr. Petra HENCELOVÁ – 37
 Ing. Lucie HERBOČKOVÁ – 16
 Ing. Petr HLAVÁČEK, Ph.D. – 12
 Ing. Michal HRIVNÁK, Ph.D. – 13, 15
 Ing. Petr HOUŠKA, Ph.D. – 52
 PhDr. Dana HŮBELOVÁ, Ph.D. – 41
 Mgr. Jarmila HUDÁKOVÁ, Ph.D., MBA – 40

CH

Ing. Klára CHARVÁTOVÁ – 28
 Ing. Marcela CHRENEKOVÁ, Ph.D. – 58
 Mgr. Martina CHRENOVÁ – 18
 Beatrice-Elena CHROMKOVÁ
 MANEA, Ph.D., MA – 41

J

doc. Ing. Jana JARÁBKOVÁ, Ph.D. – 15, 58

K

PhDr. Štěpán KAVAN, Ph.D. – 32
 doc. Pavel KLAPKA, Ph.D. – 59
 Ing. Boris KLÍMA – 41
 doc. Ing. Viktorie KLÍMOVÁ, Ph.D. – 11
 Mgr. Lucie KOKEŠOVÁ – 25
 doc. Ing. Stanislav KOLOŠTA, Ph.D. – 49
 Mgr. Ondřej KONEČNÝ, Ph.D. – 56
 Ing. Lucie KOŠTÁLOVÁ – 50
 Ing. Alice KOZUMPLÍKOVÁ, Ph.D.
 – 41, 56
 prof. Ing. Jiří KRAFT, CSc. – 20
 doc. RNDr. Stanislav KRAFT, Ph.D. – 59
 doc. Ing. Ivana KRAFTOVÁ, CSc. – 20
 Bc. Róbert KRAJANEC – 23
 Bc. Filip KRAJČI – 57
 Ing. Aneta KRAJÍČKOVÁ – 51
 RNDr. Hilda KRAMÁREKOVÁ, Ph.D. – 54
 Ing. Michaela KRASLANOVÁ – 34
 doc. RNDr. František KRIŽAN, Ph.D. – 37
 doc. RNDr. Alfred KROGMANN, Ph.D. – 54
 Mgr. Dana KUBĚNKOVÁ – 9, 61
 Ing. Helena KUBÍČKOVÁ – 44
 Ing. Martina KUBÍKOVÁ – 22
 doc. RNDr. Josef KUNC, Ph.D. – 26
 Ing. Zuzana KVÍTKOVÁ, Ph.D. – 52

L

Ing. Petra LEDVINOVÁ – 21
 RNDr. Jiří LEHEJČEK, Ph.D. – 56
 Ing. Tereza LELKOVÁ – 16
 Ing. Michal LEVICKÝ, Ph.D. – 40

M

Ing. Lucie MACÁKOVÁ – 52
 RNDr. Jarmila MAKOVNÍKOVÁ, CSc. – 49
 Dr hab. Małgorzata MARKOWSKA, Prof.
 UEW – 12
 prof. JUDr. Eleonóra MARIŠOVÁ, Ph.D. – 17
 Ing. Martin MAŠTÁLKA, Ph.D. – 8
 Ing. Eva MATEJKOVÁ, Ph.D. – 43
 Ing. Lukáš MELECKÝ, Ph.D. – 39
 Ing. Katarína MELICHOVÁ, Ph.D. – 33
 Mgr. Peter MORITZ – 13, 15

N

Ramil NAMAZOV – 19
 RNDr. Magdaléna NEMČÍKOVÁ, Ph.D. – 54
 doc. RNDr. Jana NĚMETHOVÁ, Ph.D. – 57
 Mgr. Lubomír NENIČKA, Ph.D. – 27

Ing. Michaela NEUMANNOVÁ – 51
Ing. Markéta NOVOTNÁ, Ph.D. – 50

O

RNDr. Daša OREMUSOVÁ, Ph.D. – 54

P

doc. Ing. Viera PAPCUNOVÁ, Ph.D.
– 40, 46
Ing. Vilém PAŘIL, Ph.D. – 30
RNDr. Jozef PETRIKOVIČ – 45
RNDr. Lucia PETRIKOVIČOVÁ, Ph.D.
– 45, 54
Ing. Zdenka PETRŮ – 52
doc. Ing. Martin PĚLUCHA, Ph.D. – 22
doc. Ing. Zuzana POLÁKOVÁ, Ph.D. – 34
Mgr. Michael PONDĚLÍČEK, Ph.D. – 29
Mgr. Jan PRENER – 62
Lic. Kateřina PŘIKRYLOVÁ, DiS. – 27

R

Ing. Oliver RAFAJ, Ph.D. – 9
Ing. Soňa RASZKOVÁ – 14
doc. Ing. Štefan REHÁK, Ph.D. – 7

S

doc. PhDr. Josef SMOLÍK, Ph.D., MBA,
LL.M. – 35
prof. Ing. Zlata SOJKOVÁ, CSc. – 36
Dr hab. Elżbieta SOBCZAK, Prof. UEW – 12
doc. Ing. Michaela STANIČKOVÁ, Ph.D.
– 39
Mgr. Mirjana STANOJEVIĆ – 56
Ing. Veronika SVETLÍKOVÁ, Ph.D. – 43

Š

Ing. Martin ŠAUER, Ph.D. – 44
doc. Ing. Juraj ŠEBO, Ph.D. – 10

RNDr. Ondřej ŠERÝ, Ph.D. – 56
Ing. et Ing. Michal ŠEVČÍK – 24
doc. Ing. arch. Vladimíra ŠILHÁNKOVÁ,
Ph.D. – 8, 29
doc. Mgr. Miroslav ŠIPIKAL, Ph.D. – 10
Mgr. Martin ŠRAMKA – 38
Mgr. Simona ŠŤASTNÁ – 25
doc. Ing. Ilona ŠVIHLÍKOVÁ, Ph.D. – 53

T

doc. Ing. Juraj TEJ, Ph.D. – 46
Mgr. Petr TONEV, Ph.D. – 51, 59
Ing. Mgr. Daniel TOTH, Dr., Ph.D. – 53
Ing. Dominika TÓTHOVÁ, Ph.D. – 48
RNDr. Miroslava TREMBOŠOVÁ, Ph.D. – 38
Mgr. Jakub TROJAN, Ph.D. – 56
Ing. Kamila TUREČKOVÁ, Ph.D. – 27

V

Ing. Marina VALENČIKOVÁ – 17
Ing. Lukáš VARECHA, Ph.D. – 23, 33
Ing. Mária VARGOVÁ – 36
PhDr. Roman VAVREK, Ph.D. – 46
RNDr. Katarína VILINOVÁ, Ph.D. – 42
prof. RNDr. Milan VITURKA, CSc. – 30
doc. RNDr. Jiří VYSTOUPIL, CSc. – 44

W

Bc. Lukáš WITTLINGER – 45
prof. RNDr. René WOKOUN, CSc. – 21

Z

Ing. Pavel ZDRAŽIL, Ph.D. – 55

Ž

prof. Ing. Elena ŽÁRSKA, CSc. – 31
doc. RNDr. Jan ŽENKA, Ph.D. – 25
doc. Ing. Vladimír ŽÍTEK, Ph.D. – 11

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA
Katedra regionální ekonomie a správy

**MUNI
ECON**

**XXV. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM
O REGIONÁLNÍCH VĚDÁCH**

Sborník anotací

Editoři:

doc. Ing. Viktorie Klímová, Ph.D.

doc. Ing. Vladimír Žitek, Ph.D.

©2022 Masarykova univerzita

www.econ.muni.cz/kolokvium
www.econ.muni.cz/colloquium

www.econ.muni.cz/kolokvium
www.econ.muni.cz/colloquium